

# DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.  
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „SPORT POMORSKI“.  
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.  
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.  
Rekopisów niezamówionych nie zwraca się.  
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 30.  
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17  
w Grudziądzu, ul. Groblowa 5.



Przedpłata wynosi w ekspedycji i agencjach 2.75 zł. miesięcznie, 8.25 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.11 zł. miesięcznie, 9.33 zł. kwartalnie.  
Pod opaską: w Polsce 5.00 zł., do Gdańska 4.00 guld., do Niemiec 4.00 mk., do Francji i Ameryki 7.50 zł. miesięcznie.  
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 177.

BYDGOSZCZ, piątek dnia 3 sierpnia 1928 r.

Rok XXII.

## Chrześcijańska Demokracja w obronie zasad katolickich.

Kto zna tupet lewicy polskiej, ten musi sobie zdawać sprawę z tego, że lewica rozzuchwalona powodzeniem przy pierwszym występie antyreligijnym, usiłować będzie rozszerzyć walkę swoją z Kościołem katolickim. Chcąc temu zapobiec, przystąpiła Chrześcijańska Demokracja w całym kraju do mobilizowania opinii katolickiej przeciw zakusom wroga religii i Kościoła, zwołując zebrania i wiece, które wszędzie mają przebieg bardzo poważny i stwierdzają przytłaczającą przewagę elementu, stojącego w obronie zasad katolickich. Szczególnie imponujący przebieg miał wiec powiatowy Ch. D. w Zaniemysłu (pow. średzki), na którym po referacie p. Czeszewskiego uchwalono następujące rezolucje:

## I.

Wyrażamy jednogłośnie stanowczy i energiczny protest przeciwko ostatnim uchwałom Sejmu i Senatu, powziętym przez większość lewicową w sprawie zniesienia okólnika Min. Wyzn. Rel. i Ośw. Publ. z dnia 9 grudnia 1926 r. i domagamy się, aby dzieci nasze wychowywane były w polskiej i katolickiej szkole wyznaniowej gruntującej się na zasadach świętej wiary katolickiej.

## II.

Domagamy się od posłów naszych, aby — łącznie z innymi stronnictwami, stojącymi na niewzruszonych podstawach zasad katolickich czuwali nad tem, ażeby — przy zmianie konstytucji przez Sejm na całym obszarze Rzeczypospolitej została wprowadzona szkoła wyznaniowa katolicka, która jedynie daje gwarancję wychowania młodego pokolenia zgodnie z zasadami Kościoła katolickiego i moralności chrześcijańskiej.

Nie chcemy, by nasze dzieci nauczyli innowiercy: żydzi, masoni i niewierzący. Należyte religijne wychowanie działy naszej w szkole przygotowuje i zabezpiecza Ojczyźnie dobrych i prawych Polaków a państwu potęgę mocarstwową.

## III.

Wyrażamy życzenie i świadomą a niezłomną wolę, aby posłowie nasi zawsze tam popierali rząd Rzeczypospolitej, gdzie poczynania tego rządu zgodne są z zasadami sprawiedliwości, idą po linii interesów wszystkich warstw społeczeństwa, oraz zmierzają do umocnienia podstaw mocarstwowych państwa, opierając się na etyce chrześcijańskiej, dążąc do wzmocnienia dobrobytu całego narodu i silnego rozwoju gospodarczego oraz wzmocnienia autorytetu państwa polskiego nazewnątr.

## IV.

Z obawą i oburzeniem patrzymy na różne objawy, chęć i dążenia socjalistów, komunistów i innych ludzi złej woli, którzy zmierzają do zepchnięcia Kościoła katolickiego z jego dominującego w państwie naszego stanowiska.

Dlatego też domagamy się od posłów i senatorów, by godności wiary ojców naszych, zasad Kościoła katolickiego i owoców wielowiekowych zwycięstw, odniesionych pod sztandarami Najświętszej Marii Panny, Królowej Polski bronili jawnie i szczerze na terenie parlamentarnym a szczególnie przy zmianie Konstytucji.

Nie ograniczając się do uświadomienia opinii publicznej o grożącym Kościołowi katolickiemu niebezpieczeństwie, zrobiła Chrześcijańska Demokracja w obronie swoich najświętszych ideałów krok, który nie może pozostać bez następstw. Korzystając z bytności Pana Prezydenta Rzeczypospolitej w Poznaniu wystąpiła do niego delegacja, której cel i zadanie charakteryzuje następujące przemówienie wiceprezesa Ch. Dem. na województwo poznańskie, p. Tyliczyńskiego:

„Najdostojniejszy Panie Prezydencie Rzeczypospolitej Polskiej!

Korzystając z pobytu Pana Prezydenta Rzplitej w stolicy Wielkopolski, Zarząd Wojewódzki P. Str. Chrz. D. wyraża Najwyższemu Dostojnikowi i Głowie Państwa najgłębszy hołd i cześć.

Stronictwo nasze oparte na zasadach etyki chrześcijańskiej, stojące na straży interesów państwa i dbałe o ugruntowanie państwowości polskiej, wszelkimi siłami jak dotąd tak zawsze dążyć będzie do potęgowania dobrobytu i rozwoju gospodarczego państwa a temsamem też do ugruntowania mocarstwowego stanowiska Polski.

Ślubując wierność i przywiązanie do ziemi ojczystej, zawsze popierać będziemy każdy rząd Rzeczypospolitej Polski, którego z upragnieniem w okresie ciężkiej niewoli zaborców tak gorąco oczekiwaliśmy.

W głębokiej wierze w jasną i słoneczną przyszłość Ojczyzny naszej w Tobie Panie Prezydencie Rzplitej Polskiej pokładamy tę niezłomną wiarę i nadzieję, że sprawy państwowe pokierujesz na właściwe tory ku zadowoleniu całego narodu polskiego.

Jako stronictwo oparte o zasady katolickie, łącząc w sobie wszystkie stany, z obawą patrzymy na różne objawy i chęci ludzi złej woli, którzy dążą do zepchnięcia Kościoła katolickiego z jego obecnego znaczenia. Dlatego do Ciebie Najdostojniejszy Panie Prezydencie zanosimy prośbę, abys, pomny wiary Ojców naszych i zwycięstw odniesionych pod sztandarem Najśw. Marii Panny, Królowej Korony Polskiej, swoim wielkim wpływem zakusy te raczył zniweczyć.“

Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął delegację nad wyraz życzliwie, wyraził radość z jej przybycia i pytał w rozmowie, trwającej godzinę o pogląd Chrześcijańskiej Demokracji na najważniejsze zagadnienia.

\*

Powiedzieliśmy wyżej, że ten krok Ch. D. nie jest bez znaczenia. Jest to przecież po maju 1926 r. pierwszy raz, że Pan Prezydent Rzeczypospolitej zetknął się oficjalnie z poglądami grupy, nie należącej do obozu pomajowego, a pragnącej rzetelnie współpracować przy dźwiganii Ojczyzny do mocarstwowej potęgi. Spokój religijny i zabezpieczenie moralnego wychowania młodzieży, to fundamenty, bez których o zdrowym rozwoju państwa może być nie może. Na tę okoliczność zwróciła delegacja Chrz. Demokracji Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej uwagę.

## Chorwaci chcą się oderwać od Serbji.

Manifest sejmiku dzielnicowego w Zagrzebiu.

Białogród, 2. 8. (tel. wł.) Wczoraj o godz. 11 przed poł. odbyło się tajne posiedzenie partii chłopsko-demokratycznej. Według ogólnego mniemania posyłowi chorwaccy chcą doprowadzić do oderwania Chorwacji od Serbji. Jedynie unja personalne miałyby łączyć oba kraje.

Zagrzeb, 2. 8. (tel. wł.) Z okazji posiedzenia chorwackiego kontrparlamentu udekorowano dziś miasto. Sklepy były zamknięte. Na ulicach, które przechodzili posłowie na posiedzenie gromadziły się tłumy publiczności, witające posłów owacyjnie. W posiedzeniu wzięło udział 78 posłów. Pribicewicz wygłosił dłuższe przemówienie. Podniósł zasługi Stefana Radicza dla narodu chorwackiego. Przedłożył rezolucję, która została jednogłośnie przyjęta. Rezolucja ta opiewa: Koalicję chłopsko-demokratyczną stworzono w listopadzie 1927 r. aby na drodze legalnej walki parlamentarnej działała w poszczególnych częściach królestwa Serbów, Kroatów i Słoweńców. Belgradzki system rządów doprowadził do zbrodni czystych strzałów w skłupstynie 20 czerwca. Zbrodnia ta była powodem że koalicja chłopsko-demokratyczna opuściła parlament i zerwała stosunki z pozostałymi partjami. Wbrew jej żądaniu utworzono teraz nie rząd neutralny, ale gabinet złożony z tych samych partyj, co dotychczas Klub koalicji chłopsko-demokratycznej oświadcza, że parlament

belgradzki nie będący w pełnym składzie nie może wydawać uchwał obowiązujących całe państwo. Wreszcie koalicja wzywa inne partje z prowincji przyłączonych po wojnie do Serbji do przyłączenia się do jej akcji.

### Posiedzenie skupczyny.

Belgrad, 2. 8. (tel. wł.) Wczoraj odbyło się po raz pierwszy posiedzenie skupczyny od czasu zamachu w dniu 20 czerwca. Prezydent izby Pericz potępił w ostrych słowach przy otwarciu posiedzenia imieniem całej skupczyny pamiętny zamach i dał wyraz ubolewaniu z powodu straty dwóch czynnych członków parlamentu. Pericz wyraził życzenie, aby trzej ranni posłowie chorwaccy rychło powrócili do zdrowia i pracy. Na znak żałoby posiedzenie przerwano po przemówieniu przewodniczącego. Następne zebranie parlamentu odbędzie się dziś. Opozycja reprezentowana była na dzisiejszym posiedzeniu tylko przez posłów frakcji niemieckiej.

Przywódcą niezależnych demokratów, poseł Pribicewicz otrzymał w dniach ostatnich wielką ilość listów z pogróżkami. Jak wiadomo, Pribicewicz zbliżył się ostatnio politycznie do Radicza i niepodległościowców chorwackich i jest bardzo ostro zwalczany przez staroradykałów serbskich. Władze policyjne podjęły szereg zarządzeń dla ochrony osoby Pribicewicza.

## Masowy ruch oddziałów litewskich nad granicą.

W dniu 30 lipca w rejonie Niemęczy-na po stronie litewskiej zauważono masowy ruch oddziałów wojskowych litewskich. Przybyły tam m. in. oddział 1 pułku lit., który został rozrzucony wzdłuż granicy. Na odcinku Druskieniki według relacji „Kurjera Wileńskiego“ przybyły oddziały saperów, które

przystąpiły do przeciągania wzdłuż granicy polskiej drutu kolczastego oraz budowania schronów wojskowych. Teżoż dnia wieczorem do Bołos w odległości kilku kilometrów od granicy przybyła artylerja litewska, która w dniu tym przeprowadziła próbną strzelanie.

## Wszyscy ministrowie stawiają się na zjeździe legionistów w Wilnie!

(AW.) Przygotowania do 7-go zjazdu legionistów w Wilnie są w całej pełni. Kwatery dla 6.000 przybywających do Wilna legionistów są przygotowane. Wspólna uczta o charakterze obozowym będzie miała na celu nawiązanie do stosunków życia żołnierskiego w czasie wojny.

„Kurjer Wileński“ dowiadyuje się, iż rozpoczynający się 12 sierpnia zjazd legionistów odbędzie się w obecności wszystkich niemal ministrów, z pośród których część przerywa swój urlop. M.

in. z urlopu wypoczynkowego specjalnie na zjazd przybywają premier Bartel, min. spraw zagr. Zaleski oraz min. pracy Jurkiewicz.

Warszawa, 2. 8. (tel. wł.) Ogłoszono już program zjazdu legionistów w Wilnie. Program przewiduje: ranne nabożeństwo w katedrze i poświęcenie sztandaru Związku Legionistów; złożenie wieńca na grobie Nieznanego Żołnierza; uroczysta akademja; o 6,30 odczyt marszałka Piłsudskiego; wieczorem uroczyste przedstawienia w teatrach.

## Nieszczęsny lot z Warszawy do Bagdadu był pięknym sukcesem lotniczym.

Warszawa, 2. 8. (tel. wł.) Porucznik Kalina i sierż. Kłosinek, którzy przy katastrofie polskiego samolotu w Bagdadzie odnieśli lekkie obrażenia, opuszczają dziś szpital. Według ich oświadczenia, katastrofa nastąpiła na skutek najechniania na wał, którego w panującym

w chwili lądowania półmroku pilot nie zauważył.

Lot stanowi jednak piękny sukces. Długość lotu wynosi 3.200 km., które przebyto w 14 godz 46 m. Przeciętna szybkość wynosiła ok. 213 km. na godz. Lotnikom sprzyjały silne wiatry północno-zachodnie.

# Za co otrzymał Bismarck order Chrystusa?

## Falsze berlińskiej „Germanji“.

Dnia 30 lipca minęło 30 lat od zgonu Bismarcka. Z tego powodu prasa niemiecka zamieszcza artykuły okolicznościowe. „Germanja“, organ katolickich (?) centrowców w nr. z dnia 30 z. m. zamieszcza feljton Dr. Wilhelma Schultego, który Bismarcka czci „jako wykonawcę woli Bożej“. Schulte rozwija poglądy, wygrzebane z manicheizmu, wielece w dawnych wiekach niebezpiecznego sekciarstwa, które zaprzecza jakoby zło było tylko brakiem dobrego, natomiast przyjmuje istnienie zła transcendentalnego, mającego źródło swe w Bogu Ciemności jako Dobro ma źródło w Bogu Światłości.

Jako największą zasługę przypisuje Schulte Bismarckowi, że pokonał w sobie ambicję i nie zrobił siebie cesarzem zamiast Hohenzollernów.

Papież Leon XIII. rzekomo miał uznać jakieś siły moralne w Bismarcku, dając mu order Chrystusa — pisze Schulte. Nie jest to manicheizm, ani inna plugawa herezja, ale najordynarniejsze kłamstwo.

Bismarck, wszczawszy spór z Hiszpanią o Karoliny (710 wysp i wysepek koralowych łącznego obszaru 1.000 km.<sup>2</sup>, dla porównania pow. bydgoski wiejski 1337 km.<sup>2</sup>) poprosił papieża Leona XIII. na sędzięgo rozjemczego. Papież w liście

do Bismarcka przypomina, że papież w dawnych wiekach odgrywał rolę rozjemców, a Bismarck nie wahał się uznać moralnej siły, jaką wyobraża Watykan. Ten hold oddany Papieżowi przez wroga Kościoła Katolickiego po 10-letniej walce kulturalnej został ogłoszony po całym świecie przez nadanie Bismarckowi orderu Chrystusa. Był to akt mądrości dyplomaty, jakim był Leon XIII. Podobnie Komitet Fundacji Nobla udzielając Stresemannowi nagrodę pokojową wespół z Briandem, Chamberlainem, chciał zadokumentować potęgę, jaką przedstawia idea pacyfizmu, skoro nie ma odwagi odrzucić jej Stresemann, gdy dawniejsi politycy niemieccy odrzucali uchwały Konferencji Haskiej. W 1872 r. rozpoczynając walkę kulturalną Bismarck nie byłby przyjął orderów Watykanu, a w 1886 nie tylko przyjął, ale był zmuszony dziękować Papieżowi i oddać mu tytuł Sire, przysługujący suwerenom, o co rząd włoski długo się gniewał.

Znamienne jest, że centralny organ katolików niemieckich ma odwagę w tak haniebnym sposobie przekręcać prawdę. Nie dziw tedy, że centrum pokrywa wszelkie łajdactwa Czarnej Reichswahry i tym podobna.

(b.)

## Kronika telegraficzna.

### Konfiskaty.

Warszawa, 2. 8. (tel. wł.) Z zarządzenia komisariatu rządu skonfiskowano wczoraj „Rzeczpospolitą“ i „Tygodnik P. P. S. dla wsi“, ten ostatni za artykuł „Bić i kopać“.

### Oficerowie rumuńscy w Warszawie.

Warszawa, 2. 8. (tel. wł.) Wczoraj przybyła do Warszawy wycieczka wyższych oficerów armji rumuńskiej.

### Prezas Banku Polskiego na urlopie.

Warszawa, 2. 8. (tel. wł.) Prezas Banku Polskiego p. Karpiński wyjechał wczoraj na trzy tygodniowy urlop. Zastępuje go wiceprezas p. Młynarski.

### Daremne zachody miłosne Litwy wobec Lotwy.

Ryga, 2. 8. (tel. wł.) Wczoraj odbyła się konferencja litewskich ministrów spr. zagr. i wojny z przybyłym tu litewskim ministrem wojny Deukautasem. Minister litewski wskazał na rzekome niebezpieczeństwo polskie dla Litwy. Wobec tego Litwa i Lotwa powinny się zbliżyć do siebie. Popierające rząd litewskie pisma uważają alarmy litewskie o niebezpieczeństwo polskim dla Lotwy za zupełną mistyfikację.

### Kompletna likwidacja klasztorów w Rosji.

Na ostatniem posiedzeniu sowietu komisarzy ludowych postanowiono zamknąć pozostałe w niektórych miejscowościach Rosji wszystkie klasztory. Majątek klasztorów ma być oddany różnym organizacjom komunistycznym.

### O rokowania polsko-litewskie w Genewie.

Warszawa, 2. 8. (tel. wł.) Jak donoszą z kół miarodajnych, delegacja polska do rokowań z Litwą zaproponowała stronie przeciwnej odbycie konferencji plenarnej w Genewie od 30 sierpnia bezpośrednio przed otwarciem sesji Rady Zgromadzenia Ligi Narodów.

Nota z tą propozycją w dniach najbliższych będzie doręczona posłowi litewskiemu w Rydze celem przesłania jej p. Waldemarowski.

### Ofiary katów bolszewickich.

Moskwa, (AW.) W Leningradzie wykonany został wyrok na 6 skazanych na śmierć działaczy oskarżonych o akcję skierowaną przeciwko władzy sowieckiej. Rozstrzelani zostali m. in. Pytko-Pytkowski, Nowikow, Tretjakow, Karjanin, Kuźniecowa i Yuszczuk.

### Bela Kuhn wraca w wagonie salonowym.

Moskwa, 2. 8. (tel. wł.) Dziś ma przyjechać do Moskwy w wagonie salonowym (!) z Piotrogradu Bela Kuhn. Powitanie na dworcu ma być tader uroczyste.

### Książęca żebrażina.

Przybył do Jerozolimy książę Dżemal-Eddin, wnuk sultana tureckiego Abdula Asis poprzednika Abdula Hamida. Książę zwiedza kraje dawniejszych monarchów Ottomanów i zbiera pieniądze na swe utrzymanie. W ostatnim roku był w Egipcie i otrzymał tam 500 funtów szt. (przeszło 20.000 zł.) W tym roku przyjechał do Syrii i „zarobił“ tam tylko 400 ft. szt. Stąd przedjedzie się do Palestyny, gdzie chce zebrać dalsze datki.



Do 10. roku

delikatną skórę dziecka pielęgnować należy łagodnym i czystym

MYDŁEM NIVEA  
DLA DZIECI

Mniej łagodne mydła mogą narazić delikatny naskórek i saskodzić mu na zawsze. Mydło dla dzieci Nivea wyrabiane jest według przepisów lekarskich specjalnie dla delikatnego dziecięcego ciała. Miękkie jego jak jedwab piany wnika łagodnie w pory skóry, czyści i umożliwia należyte i zdrowe oddychanie.

Cena zł 1.50



Opalisz się

jeśli przed kąpielą powietrzną czy słoneczną, przed wyjazdem i wycieczką nacierać się będziesz

KREM NIVEA

Krem ten potęguje działanie promieni słonecznych a zarazem zmniejsza niebezpieczeństwo bolesnej ogorzeliżny. Krem Nivea je d y n i e zawiera euceryt, niezrównany do pielęgnowania naskórka. Lecz suchem winno być twe ciało; kiedy jest mokre, nie wolno je wystawiać na promienia słoneczne.

Pudełka po zł 0.40, 0.75, 1.40 i 2.60  
Tubki po zł 1.35 i 2.25

## Manewry armji sowieckiej.

Wojskowe władze sowieckie ujawniają coraz żywszą aktywność w zakresie organizacji manewrów armji czerwonej. Poza odbywającymi się obecnie manewrami na terytorjum białoruskiej F. S. S. R., które kieruje znany kawalerzysta sowiecki Budieny, wyznaczone mają być manewry w okręgach północno - zachodnich pod Nowogorodem oraz w Chersońszczyźnie

w okolicach prawego brzegu Dniepru. Poza tem projektowane jest jeszcze odbycie manewrów armji czerwonej w Turkestanie.

Wszczęta ostatnio akcja wysiedlania obywateli ziemskich z terenu Białorusi sowieckiej została już ukończona przez władze F. S. S. R. Ogółem wysłano w głąb Syberji 640 rodzin, w tem 310 rodzin polskich.

## Czerwona Międzynarodówka radzić będzie o traktatach i granicach.

Trzeci Kongres t. zw. II międzynarodówki (amsterdamskiej) rozpocznie swoje obrady w niedzielę, dnia 5. bm. w Brukseli. Na porządku dziennym znajdują się sprawy, żywo obchodzące powojenną Europę, jak np. „stosunek socjalistów do Ligi Narodów, zagadnień rozbrojenia i traktatów pokojowych“. Zapowiedziany jest przyjazd delegacji z 60 krajów. Niemniej socjaliści wysyłają poza personelem pomocniczym i doradczym, 40 delegatów. Już w uchwałach przedjazdowych, podjętych przez grupy socjalistyczne, w poszczególnych kra-

jach zaznacza się ogromny wpływ socjalistów niemieckich. Nie ulega wątpliwości, że Niemcy w uzasadnieniu wniosków swoich wygrały atut, iż dla utrzymania rządów socjalistycznych w Rzeszy należy życzeniem niemieckim iść na rękę.

W świadcie dyplomatycznym przewidyują, że na Kongresie II. międzynarodówki zwycięży program niemiecki. Czego innego spodziewać się nie można. Socjalizm był, jest i będzie narzędziem polityki niemieckiej.

## Czerwone złoto dla Francji.

Bolszewicy starają się za wszelką cenę wywołać rewolucję wszechświatową i nie szczędzą na ten cel środków. Jest tajemniczą publiczną, że strajk górników angielskich był finansowany przez czynniki sowieckie, dla wzmocnienia nastrojów radykalnych w Anglii. Obecnie okazuje się, że strugę czerwonego złota skierowali do Francji. W dzienniku „Matin“ pojawiły się rewelacyjne artykuły niejakiego Laporte, założyciela związku

młodzieży komunistycznej we Francji, który poznawszy istotę dążeń bolszewickich, opuścił czerwony obóz i stanął w rzedzie patriotów. Podaje on, że partja komunistyczna we Francji rozporządzała rocznie sumą 10 milionów franków i że z tej sumy około 8 milion. franków i przychodziło z Rosji sowieckiej, która ponadto utrzymywała we Francji olbrzymi aparat szpiegowski.

## IX. Olimpijada.

Gratulacje Prezydenta Rzeczypospolitej złożone p. Halinie Konopackiej.

P. Prezydent Rzeczypospolitej, wysłał w dniu wczorajszym telegram do Amsterdamu o następującej treści:

Do Pułkown. Ulrycha w Amsterdamie.

Proszę złożyć serdeczne pozdrowienia p. Halinie Konopackiej, oraz gratulacje za jej świetne zwycięstwo, które świadczy o wielkiej sile żywotnej naszego narodu.

(—) Ignacy Mościcki.

Wiadomości od załogi BTW. w Amsterdamie.

Wczoraj osada Bydgoskiego Towarzystwa Wioślarskiego nadesłała nam pocieszającą wiadomość: Przybyliśmy szczęśliwie do Amsterdamu. Jesteśmy zdrowi i w dobrych humorach.

Śniadanie spożyliśmy z niebywałym apetytem. Łodzie dopiero dzisiaj nadeszły. Bierzemy się do wiosel i dziś jeszcze jedziemy, aby się zapoznać z wodą. Przy takim zapale musimy i zajmujemy dobre miejsce.

Czołem!

Drewek, Ormanowski, Janikowski, Bronikowski, Birkholz, Kugler.

Ostatnie wiadomości z Amsterdamu.

Rzut dyskiem: 1) Henser (St. Zjednoczone) 47,32; 2) Kidi (Finlandja) 47,23; 3) Corson (St. Zjedn.) 47,10. Polski lekko-ateła Baran zajął 18 miejsce na 34 zawodników.

Skok o tyczce: 1) Carr (St. Zjedn.) 4:20; 2) Drogemella (St. Zjedn.) 4:20; 3) Mac Giner (St. Zjedn.) 3.95.

Przedbiegi 1500 mtr.: Jaworski i Forys odpadł w przedbiegach. Czas Jaworskiego 4:14 sek., Forysia 4:17. Od-

padł również słynny biegacz szwedzki Wide.

230 mtr. (Finały). 1) Williams (Kanada) 21,8; 2) Rangeley (Anglja); 3) Schulz (St. Zjedn.); 4) Korning (Niemcy).

600 mtr. pań. (Przedbiegi). W przedbiegach, polska zawodniczka Kilosówna zajęła trzecie miejsce, w czasie 2:28 sek. Czas lepszy od rekordu polskiego. Kilosówna stała do finału. Tabacka zajęła piąte miejsce.

110 mtr. przez płotki. (Finały) 1) Atkinson (Afryka) 14,8; 2) Anderson (St. Zjedn.); 3) St. Zjednoczone.

Pięciobój nowoczesny. W pływaniu, jako drugiej konkurencji, Szelestowski zajął 12 miejsce z czasem 5:39,6; Małyszko piętnaste miejsce 6:04; Koprowski 34 m., 7:04,6 sek. W ogólnej klasyfikacji Polska wzmocniła się w punktacji w stosunku do dnia wczorajszego. Floret. Polski zawodnik Seyda odpadł, przegrywając w stosunku 1:3.

Sztuka. W poezji, dzieło Bieżyńskiego, p. t. Laur Olimpijski zdobyło pierwsze miejsce.

Malarstwo. Obraz „Lucznik“ p. Skoczylasa, nagrodzono trzecią nagrodą.

Czwartek, dnia 2 sierpnia.

Dzisiaj odbędzie się bieg 400 mtr., w którym staje Binakowski z K. S. „Polonia“ Bydgoszcz, finał 800 mtr. pań, startuje Kilosówna, szermierka jako konkurencja pięcioboju nowoczesnego, startują: Szelestowski, Małyszko i Koprowski, żeglarstwo — Krzyżanowski.

Również dzisiaj odbędzie się bieg wioślarskie. Czwórka B. T. W. wylosowała Japonję, ósemka A. Z. S. wylosowała Holandję. Należy liczyć na pewną przegraną w obydwóch biegach wioślarskich.

# Niemcy, a konflikt polsko-litewski.

(Od własnego korespondenta berlińskiego)

**Niemcy śledzą bacznie rozwój konfliktu. — Zdenerwowanie z powodu interwencji angielskiej. — Dwie polityki niemieckie wobec Litwy i próby inspiracyjne wszelkich dzienników. — Osoba p. Pawła Schaeffera. — Jak inspiruje p. Waldemaras?**

Berlin, w sierpniu.

Rzeczony konflikt polsko-litewski śledzą Niemcy z wielką uwagą. Dotychczas poza małymi wyjątkami, brał Berlin zawsze i zasadniczo stronę Litwy. Jeden z aktywnych młodych polityków prawicowych oświadczył niedawno temu Waszemu korespondentowi, że stawianie w obronie tez litewskich przeciw tezom polskim jest kardynalnym postulatem niemieckiej polityki zagranicznej. Było więc do przewidzenia, że interwencja posłów koalicyjnych w Kownie wywołała pewne zdenerwowanie w kołach, zbliżonych do Wilhelmstrasse. Z jednej strony bowiem czuły się Niemcy poniekąd izolowane, skoro interwencja ograniczyła się do wskazówek, by Litwa zastosowała się do życzeń Rady Ligi; z drugiej znowu strony nie solidaryzował się poseł niemiecki z wystąpieniem innych dyplomatów, aby nie zaprzepaścić „tradycji” polityki niemieckiej wobec Litwy. W każdym razie nie tała prasa berlińska, że sympatje zagranicy są po stronie Polski; odbiło się to nawet na tonie niektórych pism, jak to zaraz zobaczymy.

Już kilkakrotnie zwracaliśmy uwagę na ciekawą dwoistość polityki niemieckiej wobec Litwy. Z jednej bowiem strony wyolbrzymiano przez dłuższy czas nazewnątrz konflikt niemiecko-litewski w sprawie Kłajpedy, zapewne w tym celu, aby zdemonstrować pogłoski, twierdzące, że zabranie przez Litwinów Kłajpedy było rzeczą z góry ułożoną. Z drugiej strony głaskano polityków kowieńskich, a już nad p. Waldemarasem roztoczono czułą opiekę, prawdopodobnie ze względu na osobę litewskiego premiera, który jako Ukrainiec w r. 1918 dobrze się zasłużył Niemcom przy zawieraniu traktatu brzeskiego. Opiekę tę rozciągano nawet na wycieczki oficerów litewskich, udające się do Niemiec na studia. Jedną ręką pisano więc w redakcjach niemieckich sążniste proklamacje przeciw uciskowi rodaków w Kłajpedzie; drugą ręką — trzeba było oczywiście mieć kwalifikacje mańkuta politycznego — notowano

dowody przyjaźni altruistycznej Berlina i Kowna, podtrzymywanej „przypadkowo” przez wspólny front wobec Warszawy.

Rząd socjalistyczno-koalicyjny kanclerza Müller-Franken jest zagadką dla zainteresowanych polityką wewnętrzną i zagraniczną. W każdym razie pozwoliły sobie wielkie pisma stołeczne na samodzielną, zdaje się, inspirację, na robienie „wielkiej polityki”, normowanej zwykle przez urzędowe konferencje prasowe, gdzie ton nadawały czynniki miarodajne. Tym razem poszło inaczej. Najprzód odezwał się najlepszy niemiecki korespondent zagraniczny, persona grata na Kremlu, p. Paweł Schaeffer. P. Schaeffer, według pogłosek jejdyny korespondent zagraniczny w Moskwie, któremu „wszystko wolno”, nie waha się od czasu do czasu ostro krytykować Sowietów. Mimo to jednak jest zasadniczym wielkim przyjacielem Rosji Radzieckiej i zwolennikiem tzw. „kooperacji niemiecko-sowieckiej” najbardziej idącej. Kiedy posłowie zagranicę wycinali p. Waldemarasowi verba veritatis, zatrząsł się oczywiście towarzysząc „narkomindiel” a „Izwestja” raz poraz ostrzegali przed mieszaniami się do konfliktu litewskiego, straszenia biednej małej Litwy i prób pokojowego łagodzenia konfliktu, którego „tak” nie da się załatwić. Pan Schaeffer doniósł swemu „Berliner Tageblattowi”, że rząd niemiecki będzie się w sprawie litewskiej solidaryzował z Moskwą. Nie wiemy, czy p. Schaeffer miał rozmowę telefoniczną z Moskwą z p. Stresemanem, bawiącym, jak wiadomo w „bądź”, w każdym razie jednak korespondent moskiewski informował redakcję na Jerusalemstrasse o poglądach Wilhelmstrasse. Pech chciał, że drugi wielki dziennik demokratyczny „Vossische Zeitung”, również zainspirował „sfery miarodajne”. „Nie ulega zdaje się wątpliwości — pisała „Tante Voss” (tak ją nazywają) — że p. Waldemaras nie może liczyć w Genewie na pomoc ze strony Niemiec. Niemcy są — naprawdę mocno zainteresowane w su-

werenności Litwy, nie są w stanie jednak stale popierać państwa, które przyczynia się do ciągłego niepokoju na Wschodzie Europy”. Echo prasowe na te słuszne słowa odezwało się aż z Moskwy. „Izwestja” zaniepokoiła się rozmową posła niemieckiego z p. Waldemarasem, co do której nie przeniknęły żadne szczegóły do prasy. Organ sowiecki wyraził swoje zdziwienie wobec nowej metody niemieckiej, prowadzenia samodzielnej polityki w sprawach wschodnio-europejskich. Moskwa komentuje głos „Vossische Zeitung” prawie tak, jakgdyby Berlin przytknął już do legendarnego „frontu antybolszewickiego”, będącego od lat zmorem Kremla.

Dla zaokrąglenia obrazu „inspirowania przez prasę”, któremu poświęciliśmy nasze rozważania, należy podać metodę premiera Litwy. Aby siać dalej niepokój, puszcza Kowno dzikie i śmieszne kaczki dziennikarskie, zapomocą pisma żargonowe w Kownie, „Jüdische Stimme”. Wiadomość tę podchwytuje zaraz hakatystyczna Telegraphen Union i donosi: Piłsudski zaproponował przez osobę zaufaną następujący kompromis w sprawie wileńskiej: Litwa zrzeka się Wilna, otrzymuje Sejny i Świąciany (!) oraz dostac ma „litewską część Prus Wschodnich”, Królewiec zaś przypaść ma Polsce. Minister Zaleski uzyskał na taką kombinację zgodę koalicyjną, podczas swej podróży do Francji i Belgji. Ponieważ jednak taka sensacja nie zaspokoiłaby czytelników i komentatorów „Jüdische Stimme”, więc istnieje też wersja druga, według której Polacy mają najpóźniej we wrześniu wmaszerować do Kowna. Operacje wojskowe w związku z zajęciem Kowna, potrwałyby, zdaniem kół wojskowych polskich, mniej więcej trzy dni. Tyle p. Waldemaras, pardon — „Jüdische Stimme” i Telegraphen Union. Robota, jak widzimy, sztyta grubymi niemi. Po kowieńsku...

Dr. Alfred Bzowiecki.

## Budowa międzynarodowego toru wyścigowego w Witominie pod Gdynią.

Z wiosną roku przyszłego nastąpi w Witominie pod Gdynią budowa wielkiego międzynarodowego toru wyścigowego. Prezes Towarzystwa Zachęty do Hodowli Konii p. Jurjewicz przeznaczył na ten cel sumę 150 000 złotych. Tor ten będzie największy w Polsce i już w ciągu roku następnego odbędą się pierwsze wyścigi.

## Czego wymaga ludzki organizm!

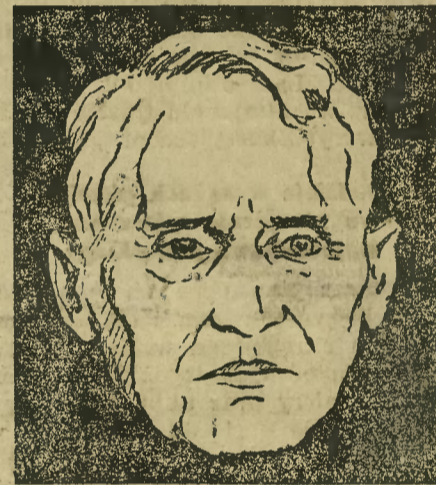
Słońce jest największym dobroczyńcą ludzkości. To też z utęsknieniem oczekujemy pierwszych pogodnych dni wiosennych, pierwszych ciepłych promieni słonecznych. Lecz w krótkie nadchodzi lato, a wraz z nim upalne dni, wyczerpujące nasz organizm i nie dające chwili wypoczynku. Umysł nasz staje się ociężałym, a najmniejszy nawet wysiłek wymaga wzmoczonej energii. Szukamy wówczas środków o-rzeźwiających, które mogłyby nam zapewnić dobre samopoczucie, ułatwić pracę naszych płuc i pokrzepić nasz system nerwowy.

Zwykła już kąpiel oddaje nam wówczas wielkie usługi, lecz będzie ona nieoceniona jeśli do niej użyjemy znakomitego środka „SAPOPINOL”. „SAPOPINOL” jest mydłem, które zawiera ekstrakt jodowy i posiada przemily zapach kosodrzewiny tatrzańskiej. Jest to środek, który udało się wytworzyć dzięki długim poszukiwaniom, a który stał się wprost nieodzowny podczas upałów. Kąpiel sapcpinolowa odświeża nas w tym stopniu, że czujemy się po niej, jak po zbawiennej wycieczce w góry pośród jodeł i kosodrzewin, kiedy to nasze płuca wchłaniają w siebie górskie powietrze, pozwalające z ulgą oddychać i mieć pogodny umysł.

„SAPOPINOL” nie tylko przypomina zapachem swym lasy jodowe, lecz posiada również ich właściwości lecznicze. Komu zatem nie jest dane być w górach, powinien stale używać tego rodzaju kąpeli, po której czuć się będzie pokrzepiony, dozna wzmoczonej energii i bystrości umysłu. Jednorazowa nawet próba przekonana każdego o nieoczekiwanych skutkach „SAPOPINOLU”.

Żądać wyraźnie „SAPOPINOL” z gałązką kosodrzewiny [21266] firmy J. i S. Stempniewicz, Poznań.

## Ten, który chce rozbroić cały świat.



Kellogg,

amerykański sekretarz stanu, twórca słynnego paktu antywojennego, do którego przystąpią zapewne wszystkie państwa.

Dr. Antoni Marczyński.

45

# NIEWOLNICE Z LONG ISLAND

Powieść współczesna.

(Ciąg dalszy).

— Obrażona królowna. Zupełnie trafne określenie, — mrucał Robert, nie mogąc oczu oderwać od szybki. Tak, tak. Jest w niej coś z monarszej pychy, dostojności. Jak to siedzi! Spójrz tylko. Jak gdyby to nędzne krzesło tronem było. Hm, hm. Więc Polka.

— Polka. Lat 21, na imię jej Mary.

— Bajeczna uroda. Co za oczy, jaka szlachetność rysów, jaka noga! — zachwycał się w dalszym ciągu.

— No przecież jedną pan raczył dzisiaj pochwalić. Czy właśnie dlatego, że ta jest dla pana niedostępna?

— Co znaczy: niedostępna?

— Zdaje się, że już panu tłumaczyłem, co to znaczy. Zresztą co tu gadać, skoro się pan dzisiaj nie czuje na siłach.

— Milcz, bałwanie! — syknął, chwytając bezczelnego przewodnika za ramię. Świeżo wystawiony gmach skrupułów, refleksji, pierwszych szlachetniejszych porывów serca, drgnął w posadach pod wpływem uderzenia taranu szyderstwa, godzącego w najczulszą strunę męskich ambicji.

— Tę wybieram, — rzekł z wysiłkiem, niemal wbrew woli.

— Przykro mi, ale...

— Dostaniesz 50 dolarów jeszcze

— Ani za dwieście.

— To znaczy, że sto cię przekona, — odparł, wciskając zielony banknot w zawsze otwartą dłoń Jima.

— Tylko dla pana robię to nowe ustępstwo, — brzmiało stereotypowe westchnienie i w ręku sekretarza klubu zadzwoniły klucze.

Robert potrząsnął głową przecząco:

— Tutaj nie chcę. Zaprowadzisz ją do szkarłatnej sali i każesz tam przynieść dwie butelki szampana. Zrozumiano?

Jim skinął głową i ruszył w powrotną drogę, aby wypełnić polecenie kapryśnego klienta.

### XVII

Marja Ordega szła posłusznie za chuderlawym przewodnikiem, eskortowana w dodatku przez barczystego murzyna. Nie miała pojęcia dokąd ją wiodą ci ludzie, lecz serce ścisnęły jej nagle nie-dobre przeczucia. Domyśliwszy się już dawno w jak straszliwie szpony wpadła bez własnej winy, oczekiwała w śmiertelnej trwodze przekłętę dnia, który musiał nastąpić, błagając Boga w ciągłych modlitwach o ratunek, lub o śmierć jaknajchlejszą.

Niestety. Tygodnie całe upłynęły od chwili porwania uczennic „Venus Filmu” i nic. Nie było się nawet co łudzić. Potężna szajka handlarzy żywym towarem zaaranżowała porwanie szesnastu niedoszłych artystek filmowych tak sprytnie, że nikt ich szukać nie będzie. Nikomu z pewnością na myśl nie przyjdzie, że one nie utonęły w czasie morskiej wycieczki.

— O ratunku niema co marzyć. Pozostała tylko śmierć, albo hańba. Wybieram pierwsze, — rzekła Marja Ordega któregoś dnia podróży na statku „Afro-

dyte” do swej koleżanki, z którą razem była zamknięta w jednej kabine. Szybkim ruchem wyjął lilipticą flaszeczkę z trucizną, wyrwała korek zębami i wypila całą zawartość.

Odratowano ją jednak, a co gorsza, otoczono specjalną czułą opieką, aby podobnego eksperymentu nie powtórzyła w przyszłości. Była przecież na równi z innymi towarzyszkami niedoli, cennym towarem, za który w Południowej Ameryce zapłać za zamkniętymi oczami dwa do trzech tysięcy dolarów, a który może drugie tyle, albo więcej przysporzyć firmie Ironfield and & w ciągu kilkumiesięcznego pobytu w pałacu na wyspie Long Island.

Firma Ironfield and & dbała we własnym interesie o zdrowie nowicjuszek. Separatki ich były odpowiednio urządzone w tym celu. Łózko, otomana, stół, szafka, nawet dwa krzesła, słowem wszelkie sprzęty były przysrubowane do podłogi i nie posiadały żadnych ostrych kantów, ani krawędzi. Okna znajdowały się bardzo wysoko, niemal tuż pod sufitem, małe okienka w drzwiach zaopatrzone od wewnątrz w gęstą siatkę, aby odpędzić pokusę sfłuczenia szyby i połknięcia szkła. W czasie każdego posiłku w celi, asystował muskularny murzyn, którego zadaniem było pilnie baczyć, ażeby która pensjonariuszka nie zrobiła niewłaściwego użytku z widelca, czy talerza, lub łyżki. Noży szpilek, wogóle żadnych niebezpiecznych przedmiotów nie dostawały nowicjuszeki do ręki, a pozbawiony dyżurny strażnik zaglądał co kwadrans przez okienko z kurytarza, aby jakaś niewolnica nie okazała się bardziej pomysłową od przewidujących cerberów.

Tak więc i śmierć zawiodła nadzieję, a troskliwa kuratela udaremniała przyspieszenie jej nadejścia...

— Jesteśmy na miejscu, obrażona królowno — rzekł nieszczęśliwą francuszczyzną, niepokazany człowieczek i wykonał przesadnie niski ukłon przed zamyloną dziewczyną.

— To znaczy? — spytała, mierząc go chłodnym wzrokiem.

— To znaczy, że piękna królowna z dalekich, egzotycznych krain zawrze niebawem znajomość z synem jednego z naszych królów... Bo my tu, he he he, w demokratycznych Stanach posiadamy kilka tuzinów monarchów... I tak: król kleju, król mydła, król stali, nafity...

— Nie ciekawam — przecięła jak nożem.

— Nie laskawam, prawdę powiedziawszy. Nie laskawam gawędzić z nędznym pacholkiem, skoro tam piękny królewicz czeka. Proszę bardzo, dodał, otwierając drzwi: Królowna raczy wejść i czuć się w tych apartamentach, jak u siebie. Życzę dobrej zabawy, he, he, he.

Drzwi pchnięte silnie zatrzasnęły się: klucz w zamku zgrzytał złowrogo.

Marja Ordega rozejrzała się ciekawie w swem nowem więzieniu. Był to wielki pokój, prawie sala, o trzech dużych oknach, zasłoniętych obecnie wewnątrz nemi okiennicami. Wąziutkie szpary wśród desek okiennic nie wiele dziennego światła wpuszczały do wnętrza i gdyby nie blaski trzech lamp, ocienionych pomarańczowymi abażurami pannałaby by tam zupełne ciemności.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

## Z KRAJU.

Warszawa, 2. 8. (tel. wł.) Gmach sejmowy ożywił się wczoraj z powodu przybycia wielu posłów po djeły. W rozmowach poruszano sprawy ustrojowe, które interesują coraz bardziej cały kraj. Wyrażano przekonanie, że sejm będzie zwołany na sesję budżetową pod koniec października.

Rząd prawdopodobnie nie wnieśli własnego projektu konstytucji, o ile się uda uzgodnić projekty wypracowane przez B. B. W przeciwnym razie rząd przedłoży własny projekt.

### Rząd nie dopuści do zabagnienia reformy Konstytucji.

Zbliżone obecnie do sanacji lwowskie „Słowo Polskie” ogłasza pod tytułem „Zbliżenie się reformy konstytucji” wywiad z wybitną osobistością polityczną, w którym owa osobistość zapowiada, że debata konstytucyjna w Sejmie nastąpi z pewnością, ale nie można dziś ustalić warunków, na podstawie których rząd do debaty dopuści, to znaczy, czy sejm obradować będzie nad projektem ze wszystkimi jego szczegółami, czy też przedstawione mu będzie zapytanie: tak albo nie, Według wszelkiego prawdopodobieństwa, czytamy dalej w wywiadzie, rząd wyczerpie wszelkie środki zmierzające do przewidzianej ustawą współpracy z Sejmem, pozatem jednak nie dopuści do zabagnienia reformy ustroju przez grę jakichkolwiek czynników parlamentarnych.

### Dwie nagrody dla Polki na Olimpiadzie.

Amsterdam, 2. 8. (tel. wł.) Na wystawie artystycznej Olimpiady Polska otrzymała pierwsze miejsce w dziele poezji za tomik Kazimierza Wierzyńskiego p. t. „Laur olimpijski”. W dziele malarstwa otrzymała trzecie miejsce za drzeworyt Skoczylasa pt. „Lucznik”.

### Złodzieje w sądach pokoju. Nowe utrajenie mieszkańców województwa kieleckiego.

W nocy z piątku na sobotę nieznanymi dotąd złoczyńcami włamał się do gmachu sądu okręgowego w Kielcach i w dziele hipotecznym tegoż sądu porzucali papiery oraz akta. Następnie złoczyńcy wdarli się do kancelarii reagenta Skalskiego, gdzie rozpruli kasę ogniotrwałą i zabrali cały szereg papierów wartościowych.

Zaznaczyć należy że na terenie województwa kieleckiego w ostatnich czasach dokonano w krótkim stosunkowo czasie kradzieży z włamaniem w 5 sądach pokoju. Włamań dokonała szajka złodzieiwo specjalnie sądowych, którzy, przeszukując zawartości szaf sądowych, starają się zagrabic dowody rzeczowe, mające nieraz dla sprawy decydujące znaczenie.

## Listy z Paryża.

### Lato nad Sekwaną.

(Od własnego korespondenta.)

Paryż, 31 lipca.

Po kilku dniach okropnych upałów, mamy teraz w Paryżu piękną pogodę, oświeżoną lekkim wiatrem. Najrozkoszniejszy to czas w Paryżu. Mile i przestronnie jest w kawiarniach i w restauracjach, niema wściekłego ruchu i harmidru na ulicach, można znaleźć stolik w podmiejskich herbaciarniach, nad brzegami Sekwany czy Marny. Jeszcze do początku lipca jest inaczej. Dlaczego?

Elegancki świat i ci wszyscy, którzy się gwałtem do tego świata chcą zaliczać, nie opuszczają wcześniej stolicy. Koniecznie trzeba być na polu wyścigowym w Longchamps, kiedy się rozgrywa „Grand Prix”; nie wypada też nie pójść do tej okropnej i tłocznej łaźni, jaką jest zamykająca „sezon” bal w Operze; niektórzy siedzą w Paryżu do święta narodowego (14. lipca), aby zobaczyć rewję na placu „Etoile”, cudowne ognie sztuczne w różnych punktach miasta oglądane z drugiego piętra Wieży Eifla, oraz bale publiczne na ulicach i placach do późnej trwającej nocy.

A potem zaczyna się ucieczka nad morze, na wieś, w góry. Snobowie jeź-

Swojego czasu sensację wywołała afera listonosza z Sosnowca Kawki, który, mając przy sobie przeszło 28 000 złotych dla doręczenia adresatom, rzekomo zaproszony został przez pewnego wywiadowcę policji do samochodu, gdzie rzucili się na niego dwaj mężczyźni i zabrali mu wszystkie pieniądze, poczem wyrzucili go z wozu. Władze nie dały jednak wiary temu opowiadaniu i Kawka onegdaj odpowiadał

przed sądem okręgowym oskarżony o defraudację.

Na rozprawie okazało się, że Kawka prowadził hulaszczy tryb życia, często ze służby wracał taksówkami do domu i nieraz taksówką rozwioził pieniądze adresatom. Po dłuższej rozprawie Kawka skazany został na 2 lata więzienia oraz na zwrot w dyrekcji poczt i telegrafów w Krakowie tytułem odszkodowania 19 500 złotych i 2 500 franków szwajcarskich.

## Listonosz wywoził pieniądze taksówką. Ciekawa historia nieuczciwego urzędnika.

## Wzorem średniowiecznego „prawa pięści”.

### Szajka przemytników dokonywała napadów na kupców i włościan.

Na pograniczu polsko-litewskim w rejce Kalwarji od pewnego czasu grasowała banda przemytniczo-zbójcka, która, poza przemycaeniem towarów na Litwę, dokonywała także napadów na kupców i włościan. Banda była plagą powiatu kalwaryjskiego i mimo zarządzeń władz litewskich była nieuchwytna. W nocy z dnia 23 na 24 lipca kilkunastu członków tej bandy napadło

na urząd litewskiej straży pogranicznej celnej, gdzie zrabowano większą ilość gotówki oraz towary, pochodzące z przesyłek. Na alarm przybył silny oddział litewski, który przed samą granicą stoczył formalną walkę z przemytnikami. Jeden ze strażników litewskich został zabity. Ujęto całą bandę z wyjątkiem dwóch jej członków.

## Większe kredyty dla rzemiosła.

Warszawa, (AW.) Prezes Banku Gospodarstwa Krajowego generał Górecki przedstawiając w odczycie swym w Poznaniu działalność B. G. K. zapowiedział udzielenie nowego kredytu dla rzemiosła w sumie 11 i pół miliona złotych.

Dotychczasowe kredyty udzielone przez B. G. K. stanowi średniemu w sumie 13 i pół miliona złotych, jak wynika z zapowiedzi dr. Góreckiego będą zwiększone do końca rb. do łącznej sumy 25 milionów złotych.

## Oryginalne ujęcie opieki nad inwalidami.

Wojna ma m. i. i ten skutek, że nakłada państwu, prowadzącemu wojnę, obowiązek zabezpieczenia bytu członkom jego armji, którzy na skutek działań wojennych stracili zdolność do pracy, jak i rodzinom, którym wojna zabrała żywiciela. Nowoczesna wojna pochłania tak wielką ilość ofiar, że ciężar z tytułu świadczeń państwowych na rzecz poszkodowanych częstokroć przechodzi siły finansowe państwa.

Praktyczna Ameryka wpadła na myśl naprawę oryginalną zapewnienia członkom armji swojej na wypadek nieszczęścia losu. Zabezpieczyła bowiem całą armję w największym ame-

rykańskim Banku Ubezpieczeń, placąc rocznie składkę ubezpieczeniową w sumie 9 975 325 dolarów czyli około 80 milionów złotych polskich. W ten sposób pozbywają się Stany Zjednoczone Północnej Ameryki wszelkiego kłopotu z przyszłymi inwalidami i rodzinami, pozostawiając im po poległych. Ustaleniem prawa do świadczeń rentowych i ich wysokości zajmować się będzie jedynie Bank Ubezpieczeniowy.

Czy bank prywatny będzie miał dla swych klientów tyle wyrozumienia, ile ma państwo dla swych obrońców, to rzecz inna.

## „Szkice”.

### Kłopoty.

Mają Włochy kłopot z Nobilem, Norwegja troszczy się szczerze o los Amundsena, Niemców wiecznie boli głowa o Prusy Wschodnie i inne, Polsce należeć powinno terytorja — my zaś kłopot mamy... z Waldemarasem. Czek to mały i mały kraik reprezentujący, ale ile nas on kosztuje cierpliwości, dobrej woli i wyrozumiałości! A jak on się zachowuje!...

Zupełnie, jak małe dziecko.

Kiedys, kilka lat temu, spokój mieliśmy na północnym - wschodzie.

O Waldemarasie nikt nie słyszał.

Potem przyszła w całej Europie moda na dyktatorów.

Oczywiście Litwa, kraj zachodnio - europejski (bardzo!) nie z położenia, ale z kultury i postępu, wprowadziła u siebie również tę zmianę.

Waldemaras stał się dyktatorem.

Ex-feldwebel niemiecki, potem członek rządu ukraińskiego, zawsze pokorny sługa J. Ekscelencji Pana Prezydenta Rzeszy, wyrósł na genialnego politykiermachera, który tam idzie, skąd wiatr zawieje — i niczem się nie krępuje.

Ma za sobą plecy.

Przedewszystkiem Waldemaras wielki, pochodzący z małej Litwy, zaatakował Wilno — słowami swej antymilitarystycznej przemowy.

Potem poszedł na skargę do Ligi Narodów. I odtąd zaczął się dla Polski ciąg nieustannych sporów, wymian not, sesyj komisji pokojowych, rozjemczych i Bóg wie jakich jeszcze.

Mały człowiek do wielkich interesów postanowił z Kowna zrobić kocioł piekielny.

I to mu się udało.

Ale wszystko ma swój koniec.

Waldemaras znalazł godnego przeciwnika: Zaleskiego.

Dwaj mężowie stanu wzięli się za bary — stanęli do walki nierównej.

Wynik zapasów wiadomy. Zaleski zbyt się nie silił.

I oto Waldemaras, na łopatkach położony, stara się leżeć zawsze tylko na jednej. Wywija się więc, jak węgorz, z kleszczy Zaleskiego — i dotychczas nie został pokonany.

Trzy razy księżyc odmienił się złoty, jak polska komisja rozjemcza zwiłaja namioty. Zawsze rokowania zrywano.

Tak było niedawno. Tak zapewne znów będzie — znów bowiem Waldemaras rządowi polskiemu zaprojektował rokowania w połowie sierpnia...

I rząd nasz na to się zgadza.

Pozwala na to, by sprytny, wprost bezczelny agent niemiecki, za nos go wodził, ludził obietnicami ugody a swoje robił. — Polityka! Dyplomacja!

Wprawdzie w lecie większość teatrów jest nieczynna; wprawdzie w kinach pokazują albo jakieś stare, śmiesznie dziś wyglądające filmy, albo kręcają dalej widziane już „sukcesy” (film „Ben-Hur” idzie już w jednym z kin bulwarowych drugi rok bez przerwy...); wprawdzie w teatrach rewij grać będą do października spektakle zainaugurowane w październiku r. z. (bo wówczas tylko zwracają się miliony wydane na wystawę) — ale niech się tem kłopotczą turyści, zjeżdżający na lato do Paryża. Paryżanom wystarczy... Paryż.

Godziny wolne od pracy — bo między przyjemnościami i rozrywkami w Paryżu pracuje się nawet w lecie — spędza się najrozmajaciej. Jeśli cały dzień jest wolny, jedzie się gdzieś w dalszą okolicę Paryża, do jednego ze starych i zacisznych miasteczek, których pełno jest w promieniu stu kilometrów od stolicy. Jeśli pół dnia tylko ma się do dyspozycji, trzeba się zadowolić bliższą wycieczką w okolice, co jest tem łatwiejsze do wykonania, im lepiej ktoś z towarzysztwa zna wszystkie „dobre kąty”. A jest ich mnóstwo; tu jakaś restauracja, zainstalowana w parku starego pałacu, tam herbaciarnia z „danc’ng’em” tuż nad brzegiem Sekwany... No, a wieczory, trzeba obowiązkowo spędzać w murach Paryża. Chłód wtedy uprzyjemnia pobyt we wszystkich jego zakątkach.

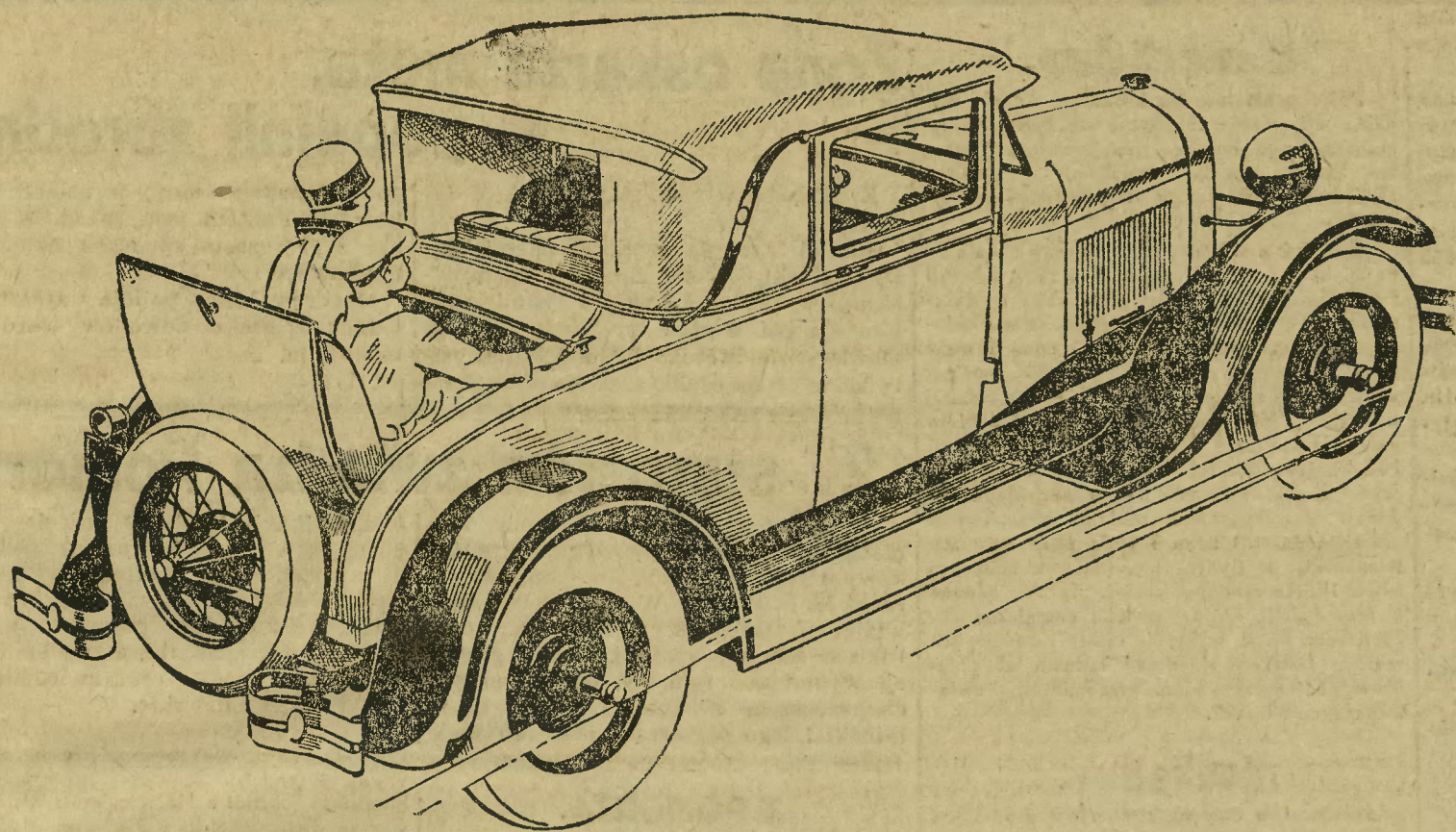
A mało Paryżan zna dobrze swoje miasto. Bo miasto to rozległe i na szereg

mniejszych „miast” dziś podzielone. Kto mieszka w oklicach placu Clichy i ma dość tamtejszego „pejzażu”, niech sobie zrobi wieczorem wycieczkę na Montparnasse; a kto ma dość okolic placu Republiki, niech się wybierze na Pola Elizejskie... Niema nic przyjemniejszego.

Zaciekawi pewnie czytelników, gdzie się wieczorami zbiera polska kolonja Paryża? Nielatwo to w paru określić słowach. Bo Polaków w Paryżu jest kilkanaście tysięcy, (nie mówię o miejscowościach podmiejskich gdzie jest drugie tyle robotników), a kolonja ta jest społecznie bardzo zróżniczkowana: urzędnicy, dziennikarze, literaci, malarze, rzemieślnicy, a wreszcie tacy, bez określonego zajęcia, żyjący niewiadomo z czego.

Jest kilka kawiarni, gdzie zbierają się chętnie Polacy, ale najwięcej się ich jednak spotyka na Montparnasse, gdzie po wojnie namnożyło się mniejszych i większych lokali. Tu jest stosunkowo najłatwiej spotkać znajomego, tu się prowadzi rozmowy i zawsze kurtuazyjne dyskusje, tu się wysłuchuje ostatnich „kawałów” i plotek przywożonych przez przybyszów z kraju, tu się flirtuje, tu się tańczy, tu się spija monachijskie piwo i „citron pressé”, konjaki i „whisky”... O tej ostatniej dziedzinie nic, niestety nie mógłbym powiedzieć, bez zrobienia wywiadu z którymś z montparnawskich „popijbratów”. Ale to już innym razem.

Kazimierz Smogorzewski.



## Nowe karoserje Forda

Nowe karoserje Forda odznaczają się pięknym wyglądem zewnętrznym oraz przestronnością, co dowodzi, że i w mniejszych wozach można znaleźć te same wygody, jakie dotychczas dawały nam tylko wozy większego typu.

Karoserja zbudowana jest ze stali. Drzewa użyto tylko do listew, do których przymocowane są siedzenie, jak również do konstrukcji budy. przy wozach krytych.

Karoserja wykończona jest podług najlepszych zasad Forda, które zresztą zachowywane są przy wszelkich Fordowskich fabrykacjach, dzięki czemu może śmiało konkurować z każdą światową marką zarówno pod względem dobroci, jak i wyglądu zewnętrznego.

Wszystkie typy karoserji dostarcza się w różnych kolorach. Nadwozia wykończone są lakierem pyroksylinowym, najlepszym i najpraktyczniejszym dla karoserji samochodowych. Dzięki nowemu sposobowi polerowania osiąga się niezwykle piękny połysk.

Zmiany atmosferyczne nie działają szkodliwie na lakier. Nabiera on coraz

ładniejszego połysku po każdorazowym myciu i przetarciu.

Nowe wozy Forda nie wydają nieprzyjemnych metalicznych dźwięków. Belki i ramy są spawane i nitowane w miejscach, gdzie zachodzi obawa rozluźnienia w karoserji, spowodowanego wstrząsami na nierównych drogach.

Przy montowaniu, wybiciu i obramowaniu wozu zwrócono specjalną uwagę, aby usunąć skrzypienia przez przekładanie izolacyjnego materiału i zastosowanie specjalnej, tak zwanej „miękkiej” konstrukcji budy.

Materiał na obicie jest gustownie dobrany i odznacza się nadzwyczajną trwałością.

Wnętrze kasyt wozów ma wygląd estetyczny i miły dla oka.

Nowe karoserje Forda są szczytem komfortu i nadzwyczajnej wygody, którą się odczuwa nawet podczas jazdy na złych drogach.

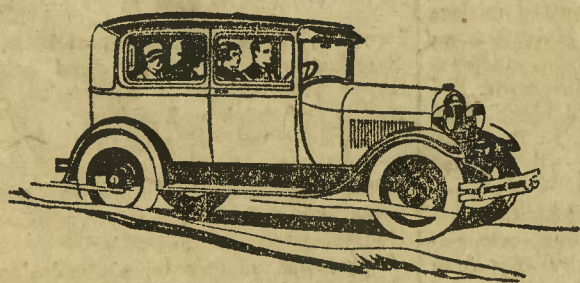
Próbna jazda wystarcza dla przekonania się o wysokiej wartości nowego wozu Forda.



### CENY:

Roadster . . . . .	Zł.	8450
Phaeton . . . . .	"	8660
Coupé . . . . .	"	10.580
Tudor Sedan . . . . .	"	10.760
Sports Coupé . . . . .	"	11.205
Zderzaki . . . . .	"	295
Ukryte . . . . .	"	410
<small>(średnio Roadster i Coupé)</small>		

Wszystkie ceny rozumieją się f. o. b. Gdańsk łącznie z cłem. Bez podatku obrotowego.



# FORD

FORD MOTOR COMPANY A/S



# Z WIELKOPOLSKI i POMORZA



## Kredyt dla rzemiosła.

Z Izby Rzemieślniczej w Bydgoszczy dowiadujemy się: Z okazji pobytu prezesa Banku Gospodarstwa Krajowego, Góreckiego w Bydgoszczy przyznany został na interwencję i prośbę prezesa Izby Rzemieślniczej, p. Zawitaja, **kredyt dla rzemiosła w wysokości 50 000 złotych.**

Podział nastąpi przez Miejską Kasę Oszczędności z tem tylko zastrzeżeniem, że z kredytu korzystać mogą rzemieślnicy, którzy przy ostatnim podziale dla braku funduszu nie zostali uwzględnieni.

Wnioski, z powołaniem się na komisję opiniodawczą Izby, należy skierować do Zarządu Miejskiej Kasy Oszczędności w Bydgoszczy.

Izba Rzemieślnicza podając powyższe do publicznej wiadomości zaleca z wnioskami nie zwlekać.

**GASAWA.** W ubiegłą niedzielę urządziło miejscowe Tow. gimn. Sokół wspólną wycieczkę wozami do Żnina. Jeden z uczestników wycieczki, posiadając przy sobie nabita broń, w czasie jazdy manipulując nieostrożnie chwycił za cyngiel — powodując wystrzał. Kula raniła członka Sokola, p. Stanisława Żoźcia, w lewe ramię. Rannego odstawiono natychmiast do szpitala powiatowego w Żninie. Jak się dowiadujemy, dzięki usilnym zabiegom lekarskim ofiarę wypadku uda się utrzymać przy życiu. Wypadek ten niech będzie przestrożą dla kierowców podobnych wycieczek, by dbali więcej o bezpieczeństwo.

**PAKOŚĆ.** Sokół żeński został zorganizowany ub. niedzieli w Pakoścu. Do żeńskiego oddziału zgłosiło się 20 członkiń. Kierownictwo objęła p. Dąbrowska.

**WERONICE, pow. Kępno. (Pożar.)** W zagrodzie Józefa Niewieczerały powstał groźny pożar. Ogień strawił zagrodę z budynkami i pewną część inwentarza.

**Sprawcy napadu na urząd pocztowy w Osieku skazani na ciężkie więzienie.**

Głośna swego czasu sprawa włamania się urzędu pocztowego w Osieku nad Wisłą i kradzieży 5.600 zł., znalazła się wreszcie przed sądem. Sąd okręgowy w Bydgoszczy po przesłuchaniu świadków, udowodnił winę podejrzanemu o tę kradzież Hinzowi z Osieka i wydał wyrok skazujący go na 3 lata ciężkiego więzienia. Po zastosowaniu amnestji darowano zasądzanemu 1 rok więzienia a na pozostałe 2 lata osadzono go natychmiast za kratami.

## Tragiczny wypadek służącej z Nakła.

Z Nakła donoszą nam: Służąca p. J. chciała dostać się do zamkniętego ogrodu, a nie mając klucza próbowała przedostać się przez żelazną furtkę. W pewnym momencie jednak straciła równowagę i nabiła się na ostre końce furty, raniąc się poważnie. Życiu jej nie zagraża żadne niebezpieczeństwo.

## Nareszcie sanacja w Krajeu Ubezpieczeniowym w Poznaniu.

Na jednym z ostatnich posiedzeń Wydziału Krajowego wobec zupełnej rehabilitacji dyr. Baranowskiego uchwalono wprowadzić go z powrotem w urzędowanie na stanowisko dyrektora Krajowego Ubezpieczenia Ogniwego.

Z naszej strony gratulujemy p. dyr. Baranowskiemu uzyskania najzupełniej zasłużonej satysfakcji, życząc jednocześnie aby swą niezmordowaną energię zużył ku dobru powierzonych Mu instytucji.

## Pożar fabryki w Poznaniu.

W fabryce kafli Masadzińskiego wybuchł olbrzymi pożar, który w kilka chwil ogarnął jeden z budynków fabrycznych. Straży pożarnej udało się ogień zlokalizować. Uratowano maszyny i magazyn kafli. Straty wynoszą około 10.000 zł.

## Fordon.

**Poświęcenie nowego kościoła.** W ub. niedzielę w Fordonie odbyło się uroczyste poświęcenie nowego kościoła miejscowego. Dziwna nas bardzo, iż nie uwiadomiono redakcji „Dziennika Bydgoskiego” o powyższej uroczystości.

**Kradzież z włamaniem.** W nocy z dnia 29 na 30 lipca pomiędzy godz. 3—4 rano zakradli się złodzieje przy pomocy wytrychów do składu rowerów i maszyn Cz. Szymczaka w Fordonie, zabierając nowy rower, 12 opon i węży marki Michelin i różne drobne części, ogólnej wartości 590 zł i 60 zł gotówki, pozostawionej w kasie. Stratę spostrzegł właściciel dopiero po swym powrocie w południe i niezależnie od Pol. Państw. wszczął poszukiwania na własną rękę. Dzięki sprytowi ucznia ze składu rowerów w Bydgoszczy, zdołano przychwycić złodzieja dnia 31 lipca o godz. 18,30 na placu Poznańskim w Bydgoszczy, któremu odebrano rower i kilka drobnych części. Sprawę oddano w ręce policji, która prowadzi energiczne dochodzenia, celem wykrycia reszty skradzionych rzeczy. Ostrzega się przed kupnem lub przechowywaniem skradzionych przedmiotów, zwłaszcza opon i kieszek.

## Nakło.

**Żniwa.** I w naszych stronach wre od kilku dni gorączkowa praca około żniw, które są w tym roku znacznie spóźnione i obecnie dojrzewają równocześnie wszystkie zboża. Zbiory zapowiadają się na ogół dobrze, a o ile dotychczasowa pogoda utrzyma się nadal, możemy być pewni że spekulanci zbożowi nie zrobią takich interesów na jakie tak niedawno liczyli.

Także zabawa. Onegdaj wybrało się na spacer w kierunku Noteci rođenje Sokulscy. Gdy znaleźli się nad Notecią, zwrócił się braciom do swej starszej siostrzyczki z żartobliwym zapytaniem, czy może ją wtrącić do wody. Gdy otrzymał odpowiedź potakującą nie namyślając się długo, wprowadził swój zamiar w czyn, który omal nie zakończył się fatalnie dla trąconej, gdyż wpadła w błoto na dość głębokiej wodzie i żadną miarą nie mogła się ztamtąd wy dostać. Dopiero przy pomocy liny i ludzi nadbiegłych z pomocą, zdołano nieszczęśliwą wy dostać z topieli. Jakże ich spotkało przyjęcie w domu, o tem lepiej nie pisać.

## Inowrocław.

**Czterdziesto godzinne nabożeństwo** rozpoczęło się ub. wtorek w kościele Najsw. Serca Pana Jezusa uroczystymi nieszporami z wystawieniem Najsw. Sakramentu, które odprawił ks. dziekan Kubski.

Za nielegalny handel bez zezwolenia doprowadzono do policji niej. P. G. i K. St.

**Kradzieże.** Janowi Plopie, skradziono około 1500 sztuk cegeł, wartości 120 zł. — Franciszkowi Prochowi skradziono jednego cielaka, wartości 70 zł. — Stefanji Osmiałowskiej skradziono ubranie i jedną parę trzewików męskich wartości 180 zł.

**Zebrańie Stowarzyszenia Urzędników P. S. i K.** odbędzie się w piątek, dnia 3. bm. o godzinie 8 wieczorem w Parku Miejskim.

**Wycieczka krajoznawcza do Kościoła** urządził ub. wtorek tut. Oddział Pol. Tow. Krajoznawczego, którą prowadził p. Zygmunt Czajła, doskonały znawca przeszłości Kujaw. W wycieczce brało udział około 30 osób.

## Gniezno.

**Związek Niższych Pracowników Poczty, Telegrafów i Telef. koło Gniezno** urządził w niedzielę, dnia 5. bm. o godz. 16 wycieczkę do Mnichowa, połączoną z zabawą taneczną w sali p. Matuszewskiego. Autobus do Mnichowa wyjedzie o godz. 15,30 z targowiska.

**Poświęcenia zakładu nowoczesnej fotografii** przy ul. Tumskiej 4 dokonał w ub. niedzielę ks. wikary Kwiatkowski. Właścicielem zakładu jest Wiktor Nowicki.

**Szkółka w ochronie przy kościele św. Wawrzyńca** pod kierownictwem Siostry Miłosierdzia rozpoczęła swoje czynności z dniem 1. bm.

**Przejechany przez samochód.** Dnia 30 lipca około godz. 12,45 przejechał samochód przy zbiegu ul. Warszawskiej i Farnej 4-letniego Marjana Hernackiego, zamieszkałego przy ul. Garbarskiej 3. Wskutek przejechania doznał chłopiec złamania nogi i obrażeń cieleśnych.

**Niszczycielska swawola.** W ub. poniedziałek zauważył urzędnik tut. Urzędu Pocztowego, iż stłuczono 2 izolatory na słupach telegraficznych przy szosie Gniezno—Jankowo. Jako winnych ujęła policja 16-letniego Józefa Cieśliewicza z ul. Cierpięgi i 15-letniego Stefana Święcichowskiego z ul. Chrobrego.

## Żona oskarża męża, iż popełnił zbrodnię.

Z Linówka w pow. starogardzkim donoszą:

Już od tygodnia w wiosce naszej krąży pogłoski, jakoby żona p. Mazurowskiego z Linówka wydała zamierzając swego męża w ręce sprawiedliwości za morderstwo, którego dokonać miał parę lat temu na osobie ś. p. Mazurowskiego-

go (niespokrewniony) w celach rabunkowych. Faktem jest, że śp. Mazurowski zabity został podczas napadu rabunkowego.

Mazurowskiego policja aresztowała, jednak z braku dowodów wkrótce go wypuściła.

## 27 starostów zwiedza Pomorze.

(AW.) Przybyła do Chełmna wycieczka turystów i wyższych urzędników ministerjalnych, zorganizowana przez M. S. Wewn. W wycieczce bierze udział 27 starostów z różnych województw Rzeczypospolitej. Na konferencji wygłoszono referaty, przez starostę chełmińskiego na temat „Powiat chełmiński i jego samorząd, oraz związek

elektryfikacji Chełmno-Swiecie—Toruń i jego rozwój”, oraz przez dyr. elektrowni w Gródku inż. Hoffmana „Elektryfikacja Pomorza”. Wycieczka bawiła w Chełmnie trzy dni, przyczem zwiedziła miasto i jego zabytki, a następnie wyjechała do Gródka oraz zwiedziła polskie wybrzeże morskie.

## Z POMORZA.

**ŚWIEKATOWO.** Doroczny odpust. Parafia świekatowska obchodziła ub. niedzieli doroczny odpust Matki Boskiej Szkaplerznej. Nabożeństwo uroczyste odprawił ks. wikary Schliep z Lubiewa, kazanie wygłosił ks. kuratus Brząkała z Bładzimia.

**BUKOWIEC.** Zwiedzenie gospodarstw. Członkowie miejscowego Kółka Rolniczego zwiedzili kilka gospodarstw w Bukowcu, Bramce i Siemkowie. W Bukowcu zwiedzono gospodarstwa: wójta p. Eckiercia i p. Bartniczaka, w Bramce - soltysa p. Bonny, p. Kaczmarka i p. Piperka, w Siemkowie - u p. Pietrusińskiego. Wszędzie stwierdzono wzorową gospodarkę. Na wzmiankę zasługują gościnność p. Kaczmarka, oraz p. Pietrusińskiego, który podejmował wszystkich kolacją.

**BŁADZIM.** Utopił się przy paszeniu gęsi. 9-letni chłopiec Zwiefka utopił się w torfisku, niewiadomo jakim sposobem. Martwe zwłoki wydobył przechodzący z wędką pewien rybak.

**SKARSZEWY.** Osobiste. W pobliskim Liniewie obchodzili srebrne gody małżeńskie rolnik Rudolf Kirschke wraz z żoną.

**NOWE. (Śmierć trzech osób w kąpielni.)** W Nowem w czasie kąpeli utonęli w odnodze Wisły kąpiąc się 9-letni syn majstra stolarskiego oraz dwaj jego bratankowie, liczący 13 i 25 lat.

## Różanna.

Z pokazu hodowlanego. Pom. Izba Rolnicza urządziła przegląd bydła rogatego i trzody chlewnej. Bydło wystawiali tylko członkowie istniejących w okolicy Kółek hodowlanych, zaś trzodę chlewną mogli wystawiać każdy rolnik. Spędzono: 6 stadników, 67 krów, 8 jałówek, 1 knura i jedną maciorę. Do komisji sędziowskiej weszli pp.: J. Czajkowski z Płochocina, przewodniczący, inż. Skrzypczak dyr. Jagła ze Szkoły Rolniczej w Świeciu, Januszewski z Bładzimia i M. Kamrowski z Różanny i M. Gołębiwski z Małociechowa. Wyróżniono następujące sztuki: 6 krów p. M. Gołębiwskiego z Małociechowa, 3 krowy p. Heisego, małorolnego z Bagniewa. Dalej wyróżniali się: 8 krów p. K. Baumgarta z Małociechowa, 2 krowy p. J. Kempnińskiego z Małociechowa, jedna krowa p. T. Mrozińskiego z Polskich Łak, 3 krowy p. A. Manikowskiego z Polskich Łak, oraz 3 krowy p. Mrozińskiego z Różanny. Z pośród przedstawionych stadników wyróżnił się najbardziej harmonijną budową stadnik p. M. Kamrowskiego z Różanny. Drugie miejsce zajął stadnik p. K. Baumgarta z Małociechowa i stadnik stacyjny Pom. Izby Rolniczej, stacjonowany u p. J. Kempnińskiego w Korytowie. Komisja sędziów przyznała: za nagród honorowych list pochwalny Min. Rolnictwa p. K. Baumgartowi z Małociechowa za grupę jałowic, list pochwalny Pom. Izby Rolniczej p. M. Kamrowskiemu z Różanny za pracę nad podniesieniem hodowli bydła w Kółku Hodowlanym, oraz podziękowanie ze strony Pom. Izby Rolniczej otrzyma p. Wuthenau właśc. majątności Parlin za przedstawienie knura rasy Yorkshir. Nagrody pieniężne za przedstawiony materiał otrzymali pp.: Konrad Baumgart z Małociechowa 236 zł, Miecz. Gołębiwski z Małociechowa 211 zł, Wilhelm Heise Bagniewo 110 zł, Aleksy Manikowski z Polskich Łak 100 zł, Jan Kempniński z Małociechowa 90 zł, Ignacy Kempniński z Korytowa 76 zł, Teofil Mroziński z Różanny 54 zł, Teofil Mroziński z Polskich Łak 54 zł.

Stanisław Schmidt z Małociechowa 22 zł, Konstantyn Roszczyński z Bagniewa 18 zł, Piotr Krawczyk z Bagniewa 5 zł. Razem wypłacono 976 złotych. Na tą kwotę złożyli się 643 zł z funduszy państwowych i Pomorskiej Izby Rolniczej, 333 zł z funduszu Wydziału Powiatowego.

## Grudziądz.

Z Teatru Miejskiego. „Ligja” na scenie Opery Leśnej. Przygotowanie do wystawienia nieśmiertelnego dzieła Henryka Sienkiewicza „Quo Vadis” w przeróbce W. Ganczy dobiega końca. Specjalnie skompletowany zespół artystyczny odbywa już próby w plenerze przy współpracy olbrzymich chórów i całej masy statystów. W roli „Ligji” ujrzymy po raz pierwszy na naszej scenie czołową artystkę Reduty panią Kozłowską. W roli Winicjusza poznamy się z amantem teatrów Szymana P. Serwińskiego. Cały personel techniczny, przy wybitnej współpracy saperów wojskowych, przygotowuje plastyczne dekoracje, ogrody, pałace dawnej Romy, wierne w architekturze i stylu. Na scenie ujrzymy walki gladiatorów, tańce bachantek, na tle przez licznych efektów świetlnych. Całość reżyseruje p. Stefan Wracki. Quo Vadis w przeróbce p. Ganczy zostało podzielone na siedem obrazów. Obraz 1: Powrót Winicjusza z wojny. Obraz 2.: porwanie Ligji. Obraz 3.: Uczta Nerona. Obraz 4.: Walka o Ligję. Obraz 5.: Chilon działa. Obraz 6.: Piotr Apostoł. Obraz 7.: Walka Ursusa z Krotonem. Całość ilustrowana będzie muzyką, pod batutą kapitana kapelmistrza Dulina.

## Do wszystkich rzemieślników Pomorza.

Zarząd Zw. Tow. Rzemieślników samodzielnym na Pomorzu wydał odezwę w której m. in. czytamy:

„Dziewięć lat niepodległości Polskiej — dziewięć niespełna lat wyjątkowej pracy nad rozbudzeniem i umocnieniem idei rzemieślniczej — zakończony nową Ustawą Przemysłową, która kładzie podwaliny pod nowe życie polskiego rzemiosła.

Zyjemy w przełomowej chwili dla polskiego rzemiosła. Z tego winniśmy sobie zdać sprawę. To też Rada Naczelna Związku Towarzystw Rzemieślników Samodzielnych na Pomorzu, doceniając sprawę, postanowiła uczcić moment ten uroczystym dla rzemiosła

świętem w dniu 15 sierpnia br.

i zwołuje w dniu tym, pod protektoratem Izby Rzemieślniczej — ogólny zjazd całego rzemiosła pomorskiego do Grudziądza, łącznie z gośćmi sąsiednich województw”.

W dniu tym odbędzie się uroczyste poświęcenie gmachu pod przyszły Pomorski Instytut Rzemieślniczy, które to poświęcenie uświetni swą obecnością JW. pan minister Kwiatkowski.

Ponieważ odezwę tej nie nadesłano naszej redakcji, przeto zamieszczamy jedynie urywki.

## ZMARLI.

Ś. p. Marja Hoppe w Toruniu.  
Ś. p. Wiktorja z Hundtów Baranowska w Poznaniu.  
Ś. p. Michał Szydłarski, dyrektor Kasy Pożyczkowej w Szamotułach.

# KRONIKA

Bydgoszcz, dnia 2 sierpnia 1928 roku.

## KALENDARZYK

Dziś: N. M. P. Anielskiej. Alfonsa bisk. Jutro: Znalezienie św. Szczepana, Nikodema.

Wschód słońca o godz. 4.20.  
Zachód słońca o godz. 19.51.

## DYZUR NOCNY W APTEKACH

Od poniedziałku, 30. VII. 28 r. do poniedziałku 6. VIII. 28 r. dyżurują:

1. Apteka pod Aniołem, ul. Gdańska;
2. Apteka Kuźaja, ul. Długa;
3. Apteka pod Łabędziem, ul. Gdańska.

Wypożyczalnia książek „Lektor” ulica Gdańska 141 otwarta codziennie od godziny 8 rano do 6 wieczór. Telefon 1739.

Jurgelniczy sowieccy tylko w Polsce mają lekkie życie. W innych krajach traktuje się ich gorzej od bandytów, wychodząc ze słusznego całkiem zapatrywania, że godzą oni w życie nie pojedynczych ludzi, ale całego państwa.

Jako „partja polityczna”, są oni uznawani tylko w Niemczech i w Polsce. Podczas wyborów, wydają własne listy, które rząd toleruje. Równie dobrze mogliby zgłosić swoje listy „Mordercy socjalni”, albo „Truciele narodowi”. Nie są oni gorsi od komunistów, a zato w swej nazwie bardziej otwarci.

Francja agitatorów bolszewickich odstawia setkami do granicy i każe im iść na złamanie karku.

Japonja postawiła te czerwone kanale pod taki surowy dozór, że nawet nie wolno im prowadzić rozmów telefonicznych bez cenzury.

W Rydze 4 szpiegów sowieckich skazano na śmierć i bez ceremonii stracono.

We Włoszech niema wogóle komunistów. Tam Mussolini wytępił ich jak zarazę.

Na Węgrzech, gdzie szalał przez parę miesięcy Bela Kuhn, przyznanie się do bolszewizmu, równa się doraźnej śmierci. Ludność takich polityków linczuje.

Nawet Waldemaras, choć pokumał się politycznie przeciw Polsce z sowieciami, u siebie w domu traktuje komunistów en canaille.

Zato w Polsce mają pewne asylyum.

## TEATR MIEJSKI

Dziś, powtórzenie ostatniej nowości repertuarowej, świetnej komedji amerykańskiej Johnsona „Fenomenalna umowa”, która dzięki doskonałej grze artystów, pomysłowej reżyserji K. Koreckiego i artystycznej oprawie dekoracyjnej zdobyła sobie rzetelny sukces.

Jutro, w piątek, odbędzie się przedstawienie „Cygańskiej miłości” Lehara zakupione przez Tow. Urzęd. Komunalnych, początek o godz. 7½ wieczorem.

Bilety z datą czwartkową są ważne na piątek.

Wobec licznych zapytań ze strony publiczności zamiejscowej, dyrekcja teatru podaje do wiadomości, że piękny poemat dramatyczny Klabunda p. t. „Kredowe koło”, ukaże się nadchodzącą niedzielą, dnia 5 b. m. o godz. 8-iej wieczorem. W sztuce tej rozwija teatr prawdziwy przepych dekoracyjny i kostjumowy będący dziełem St. Węgrzyna. „Kredowe koło”, ze względów technicznych ukaże się już po raz ostatni.

W pełnych próbach operetka O. Straussa „Bohaterowie”, która wejdzie na repertuar już w przyszłym tygodniu.

— **Osobiste.** Z dniem 1 sierpnia br. rozpoczął Prezes Dyrekcji Poczty i Telegrafów p. Sylwester Maciejewski 6 tygod. urlop wypoczynkowy. Zastępstwo objął naczelnik Wydziału p. inżynier J. Bedernik.

— **Porucznik Witold Kolubiński z P. K. U.** Bydgoszcz został przeniesiony w stan spoczynku.

— **Rodzina Wojskowa a przyjazd P. Prezydenta Rzeczypospolitej.** W imieniu Rodziny Wojskowej witała pana Prezydenta Rzeczypospolitej pani majorowa Radomska, a nie pani pułkownika Czurukowa, jak mylnie sprawozdawca nasz podał. — Kwiaty wręczyły panu Prezydentowi Rzeczypospolitej dzieci — Jurek Boehm i Danusia Polniaszkowa.

# Odezwa

z okazji 6-go sierpnia, jako 14-tej rocznicy powstania pierwszego oddziału Wojska Polskiego.

## OBYWATELE!

W dniu 6 sierpnia cała Polska obchodzić będzie święto narodzin Wojska Polskiego.

Dzień 6 sierpnia 1914 r. rzucił na szalę walki pierwszy oddział wojska polskiego pod wodzą Józefa Piłsudskiego, niosąc na swych bagnetach hasło Niepodległości.

Przekroczenie granicy rosyjskiej z bronią w rękę, zburzenie kordonów granicznych, rzucenie rękawicy najpotężniejszemu z zaborców było przypomnieniem całemu światu, że Polska żyje i ma prawo do bytu Niepodległego.

Szósty sierpnia 1914 r. dał Polsce kadry niezwykłe, tego ducha wiecznego bojownika najświętszych praw narodowych, dał świeżą krew, która niby żywy dogmat spoczęła na ołtarzu Ojczyzny — wołając do narodu silnym głosem: „Powstańcie!”. Z 6 sierpnia zrodził się Czyn całego Narodu, zrodziły się na wszystkich polach walk zastępy bojowników Niepodległości.

To też składając uroczyste w dniu tym hołd bohaterstwu i upornej wytrwałości tych pierwszych polskich żołnierzy, jako zaczątku wojska polskiego, położmy serca nasze na ołtarzu prawdy narodowej.

Dajmy tem dowód, że żołnierz polski jest z nas i dla nas.

## PROGRAM ŚWIĘTA 6-go SIERPNIA 1928 r.

### Sobota, dnia 4 sierpnia:

godz. 21. Capstrzyk z udziałem wojska i jednej kompanji P. W. i delegacji z organizacyj społecznych. Miejsce zbiórki: Stary Rynek. a) przemówienie, b) odegranie hymnu narodowego, c) odśpiewanie „Roty”, d) odmarsz kompanij do koszar.

### Niedziela, dnia 5 sierpnia:

godz. 9.45 zbiórka oddziałów wojskowych, organizacji P. W. i stowarzyszeń społecznych w kościele garnizonowym. godz. 10 Msza św. z kazaniem.

godz. 11 złożenie wieńca na grobie Nieznanego Powstańca z udziałem wyżej wymienionych organizacji.

godz. 11.15 odmarsz oddziałów wojskowych i organizacji ulicami: Bernardyńska, Jagiellońska, Konarskiego, Libelta, Krasińskiego, Gdańska.

### Za Komitet obchodu uroczystości 6 sierpnia 1928 r. w Bydgoszczy:

Komendant Garnizonu gen. Thommée. Prezydent miasta i magistr. dr. Chmielarski. Starosta powiatu Bydgoszcz-wieś dr. Bereta Rada Miejska Kaz. Beyer, dyr. Rolbieski, dyr. Siemiradzki, dr. Maryński. Konferencja Prezesów Wł. Matecki. Prezes Koła Ofic. Rezerwy maj. rez. Kwiatkowski. Prezes Zaw. Podof. Rezerwy Piwecki. Związek Tow. gimn. Sokół Malczewski. Zw. Tow. Powst. i Wojaków Grodzki. Zw. Hallerczyków Kowalski. Związek Legionistów i Zw. Strzelecki inż. Podgórski. Komenda Hufca Harcerskiego prof. Timler. Zw. Młodych Polek ks. Fiedler. Miejski Komitet Wych. Fizycznego i Przysp. Wojskowego radca Idzi-Świtła. Rodzina Wojskowa, generałowa Thommée. Zw. Pracy Obyw. Kobiety, pulk. Poznańska, Kurkowe Bractwo Strzel. Leon May.

— **Ostre strzelanie na strzelnicy bojowej.** 61. p. p. Włkp. przeprowadza w dniach 2 i 3 sierpnia br. ostre strzelanie na strzelnicy bojowej 15 D. P. Wszelkie drogi w tym kierunku strzeżone będą przez posterunki własne.

— **Na Wzgórzu Dąbrowskiego** panował wczoraj wieczorem ruch niezwykły. Zaalarmowani o godzinie 7-iej przez swoich drużynowych członkowie T-wa Powstańców i Wojaków na Szwederowie stanęli w niespełna godzinie do szeregu w liczbie 128. Członkowie zarządu okręgowego i obwodowego wyrazili Szwederowiakom uznanie za ich sprawność i głębokie poczucie obowiązku. Usprawniło się wielu druhow, którzy pracując na zmianę w fabrykach daleko za miastem, nie mogli przybyć na zbiórkę. Po dokonanych przeglądach, dziańska kompanja szwederowska pod wodzą zast. komendanta Gralewskiego udała się do lokalu posiedzeń, gdzie zgotowała swemu członkowi honorowemu, zasłużonemu prezesowi okręgu bydgoskiego, p. inż. Bernackowi owację z okazji jego imienin.

— **Komunikat Towarzystwa „Rozwój”.** Przy ul. Dworcowej jest natychmiast wielki lokal handlowy nadający się na każde większe przedsiębiorstwo ew. na hurtownię w każdej branży w ręce chrześcijańskie do wydzierżawienia. Do objęcia lokalu potrzeba z kompletnym urządzeniem około 12.000 zł. Oferty do sekretariatu Tow. „Rozwój”, Bydgoszcz, ul. Jagiellońska nr. 7a.

— **Znaleziono torebkę skórzaną z zawartością pieniężną i kluczami.** Do odebrania w redakcji.

— **Kradzież żyta.** W firmie „Ein- und Verkaufsgenossenschaft” na Bielawkach przy ulicy Senatorskiej, nieznan sprawcy dostawczy się do spichrza przez otwarte okno, skradł 100 kłgr. żyta.

— **Znaleziono pieniądze.** W ubiegły wtorek znaleziono w gmachu Kasy Chorych mniejszą sumę pieniężną, która jest do odebrania u pani Zielińskiej, ul. Łokietka 25.

godz. 11.30 pochód i defilada na placu Wolności przed przedstawicielami władz wojskowych i cywilnych.

Uwaga: Oddziały wojskowe rozchodzą się do koszar, organizacje P. W. i społeczne maszerują wprost do Teatru na Akademię.

### Akademja w Teatrze Miejskim:

godz. 12: 1) odegranie hymnu narodowego (ork. 62 p. p.); 2) deklamacje (artyści Teatru); 3) przemówienie — kpt. Kulwiec, Szk. Ofic.; 4) śpiew (artyści Teatru); 5) przedstawienie sztafet, nadeszłych z okolic Bydgoszczy; 6) produkcje koncertowe orkiestry 62 p. p.

### Zawody sportowe:

godz. 17: 1) bieg na przełaj 3500 m; 2) pokaz lekcyj gimnastycznej; 3) lekcja ćwiczeń szermierycznych; 4) gry i zabawy; 5) reje ((Sokół żeński i ork. 62 p. p.))

## Piękną uroczystość,

ho 35-tą rocznicę istnienia, połączone z poświęceniem nowego sztandaru, obchodzi w niedzielę, 5 bm. najstarsze zrzeszenie kulturalno - oświatowe w Bydgoszczy, tj. Towarzystwo Polsko - Katolickich Robotników przy Farze. Program tej uroczystości przedstawia się jak następuje:

### W sobotę, dnia 4 sierpnia:

o godz. 7 wiecz. złożenie wieńców na grobach: pierwszego patrona i założyciela towarzystwa ś. p. ks. dziekana dr. Choraszewskiego, oraz długoletniego patrona ś. p. ks. prob. Markwaria.

### W niedzielę, dnia 5 sierpnia:

o godz. 8.30 zbiórka towarzystw i delegacji w ogrodzie Patzera; o godz. 9.30 wymarsz na uroczyste nabożeństwo do Fary; o godz. 10.15 uroczysta msza św. celebrowana przez patrona T-wa Przewielebnego ks. prałata Malczewskiego i poświęcenie sztandaru. Kazanie okolicznościowe wygłosi gener. sekretarz ksiądz Michałowicz z Poznania; o godzinie 11.45 pochód przez miasto do ogrodu Patzera na uroczystościowe zebranie: 1) Śpiew chóru św. Wojciecha; 2) Zagajenie oraz powitanie gości przez prezesa p. Modrakowskiego; 3) Oddanie przewodnictwa patronowi Przew. ks. prał. Malczewskiemu; 4) Sprawozdanie sekretarza z działalności Towarzystwa; 5) Referat generalnego sekretarza ks. Michałowicza z Poznania; 6) Wręczenie dyplomów zasłużonym członkom; 7) Składanie życzeń i wbijanie gwoździ pamiątkowych; 8) Zakończenie ogólnym śpiewem „My chcemy Boga”. — Wspólny obiad.

O godz. 4 koncert w ogrodzie Kocerki i różne gry towarzyskie. O godz. 7 zabawa taneczna na sali.

Jak słyszemy, biorą nieomal wszystkie miejscowe towarzystwa w tej rzadkiej uroczystości udział.

Praca malarza bydgoskiego na olimpiadzie w Amsterdamie.

Pisma holenderskie poświęcają sporo uwagi działowi polskiemu na międzynarodowej wystawie sztuki olimpijskiej w Stedelijk Muzeum w Amsterdamie, który zorganizował z ramienia komitetu olimpijskiego i Tow. szerzenia sztuki polskiej wśród obcych, dr. Mieczysław Treter, jako przewodniczący komisji sztuki przy polskim Komitecie olimpijskim.

Jak donosiliśmy wysłano także obraz p. Leona Dolżyckiego, który od szeregu lat mieszka i pracuje w Bydgoszczy.

J. G. de Haas, w dzienniku „Het Nieuwsblad” v. b. Norden (Groningen) nr. 359 pisze, m. in.: „U Polaków spozstrzegam pewne pokrewieństwo rysunków tuzem (widoków stadjonów) St. Noakowskiego z pracami Doburzyńskiego. Dalej najbardziej przyciąga moją uwagę „Narciarz” Wł. Jarockiego, własność Galerii narodowej m. Lwowa, a poniekąd i kompozycje przypominające styl średniowieczny Wł. Skoczylasa, oraz L. Dolżyckiego „Start” trzech młodzieńców.

## PODZIĘKOWANIE

Ub. niedzieli Bydgoszcz witała i gościła u siebie pierwszego Dostojnika Państwa, pana Prezydenta Rzeczypospolitej prof. dr. Ignacego Mościckiego.

Bydgoszcz uczyniła to w sposób godny jej znaczeniu i polskości; wszyscy, bez różnicy stanu i wieku, pojedynczy i zrzeszeni, połączyli się w szlachetnym, harmonijnym wysiłku złożenia hołdu Wysokiemu Gościowi, okazując mu szczere, polskie, wzruszone serce.

Jako reprezentant Magistratu dziękuję wszystkim: miejscowym władzom, prasie, stowarzyszeniom oraz całemu społeczeństwu, za serdeczną współpracę w uświetnieniu tego dla Bydgoszczy tak pamiętnego dnia.

Bydgoszcz, dnia 31 lipca 1928 r.

(—) Dr. Chmielarski,  
wiceprezydent miasta.

— **Walki zapasnicze u Patzera.** Wczorajsze walki przedstawiały się bardziej interesująco, niż walki dni poprzednich. W pierwszej parze Michelson - Sternberg, bawarczyk walczył spokojnie i zdołał przeciwnika swego po 15 minutach pokonać pojedynczym nelsonem. Piękną walkę przeprowadzili bez rezultatu Faktor - Rogenbaum; młodociany zapasnik żydowski doskonale wymykał się z chwytów Rogenbaum a nawet silnie go atakował. W trzeciej walce Lielkajs - Sam Sandi (Airyka), murzyn po 21 minutach leżał na łopatkach; Lielkajs, nadal brutalny, otrzymał za swe niestosowne zachowanie się dwa punkty karne. Bardzo interesującą była ostatnia walka, którą doskonale przeprowadzili Morton - Maciejewski; chwytem biodrowym po 18 minutach został Maciejewski pokonany.

Dziś w czwartek benefis znanego atlety zapasnika ciężkiej wagi, Michelsona, który da dowód swej nadzwyczajnej siły w trzymaniu na piersiach 14—16 osób z publiczności, oraz przeprowadzi walkę z 2 końmi. Prócz tego walczą: Drugie decydujące spotkanie Lietkajs - Michelson, walka rewanżowa Morton - Faktor i Sternberg - Rogenbaum oraz Michelson - Sam Sandi, walka rusko-szwajcarska na pasy.

— **Porzucone ogórki.** Dnia 31 o godz. 7.30 zauważył p. Warczak Mieczysław na swym polu przy ulicy Jastrzębie na Bielawkach, dwóch osobników, dźwigających worki na pęczach. Gdy p. W. począł się zbliżać do nich, ci w strachu porzucili worki i uciekli. W workach znajduje się 75 kłg. ogórków, które właściciel może odebrać w V. komisariacie przy ul. Zamajskiego.

## Ważne dla żeglugi.

Z powodu niskiego stanu wody na Wiśle i spowodowanego tem zastojem w żegludze, będzie na dołnej Brdzie w dalszym ciągu utrzymywany obecny poziom wody, aż do soboty, 11 sierpnia br. włącznie. Dla umożliwienia żeglugi pasażerskiej w niedzielę 5 sierpnia i dla ewentualnego przesunięcia się berlinek na inne miejsce postoju będzie woda podniesiona przejściowo w czasie od 4—6 sierpnia włącznie.

## Tapety, ceraty, linoleum

poleca w wielkim wyborze po bardzo niskich cenach  
WYSYŁKOWE DOK. TAPET  
S. Strzyżek, Bydgoszcz, ul. Długa nr. 34  
Założono 1904 (16085) Telefon 1239

**Ostrzeżenie.**

Od jakiegoś czasu grasuje znowu w Bydgoszczy jakiś osobnik, liczący lat około 30, szczupły, ciemno-blondyn, o twarzy pociągłej, który robi wywiady o kobietach, posiadających niesłubne dzieci, a następnie przybywa do nich przedstawiając się jako urzędnik opieki społecznej i namawia je do wniesienia skargi cywilnej przeciw ojcu dziecka o alimenty, ofiarowując się przytem osobiście pokierować procesem. Tak długo namawia i przekonywuje łatwowierne kobiety o wygraniu procesu, że te w końcu decydują się powierzyć swą sprawę zacnemu „urzędnikowi opieki”, celem przeprowadzenia jej, składając w jego ręce żadaną sumę pieniędzy, która ma służyć — według zapewnień „opiekuna” na kosztą procesowe.

Przed kilku miesiącami ten, czy inny osobnik, zdołał dwie kobiety naciągnąć w ten sposób, skutkiem jednak naszej notatki naciągania te ustały. Teraz atoli zgłaszają się znowu poszkodowane w ten sposób kobiety z żalami na lotra, który nieraz ostatni grosz od nich wyciąga. Ostrzegamy więc i radzimy, aby za ukazaniem się takiego „pana urzędnika”, natychmiast oddać go w ręce policji, która również ze swej strony wzywa do przytrzymania tego ptaszka.

**PROGRAM W KINACH.**

**KRYSTAL.** Dziś po raz ostatni „Książę czy błazen”, doskonała komedia a zarazem świetna satyra na stosunki domów panujących, z Petrowiczem i Albani w głównych rolach. Nadprogram wypadki z dnia i farsa „Moryc w opałach” z małpą w roli czołowej.

**NOWOŚCI** demonstruje arcydzieło filmowe „Gehenna jeńców” (Drut kołczasty), z naszą rodaczką, największą tragiczką, Polą Negri w roli głównej. Treść niezwykle bogata w wydarzenia, budzi wielkie zainteresowanie w widzu, tembardziej, że w akcji tego filmu pokazano nam przeżycia jeńców na froncie francusko-niemieckim w czasie wojny światowej.

**MARYSIENKA** w dalszym ciągu wyświetla sensacyjny dramat p. t. „Mocarz świata”.

**CORSO.** Wielki dramat miłości i grozy, p. t. „Dziewczę z północy” Zdjęcia na morzu wśród lodowców. Prócz tego nadprogram.

**Przeostroga przed „łapichłopami”.**

Łapichłopami policja nazywa tych niebieskich ptaków, którzy polują na gospodarzy wiejskich i pod pozorem zawarcia z nimi transakcji handlowej, wciągają ich do restauracji, a następnie ogrywają w karty.

Dla przeostrogi zaznajomimy naszych czytelników z manipulacją oszustów, które te manipulacje odbywają się mniej więcej zawsze w podobny sposób. Oszuści owi szukają sobie ofiar na jarmarkach, lub też na dworcu. Napotkawszy takiego „chojniaka” (tak w żargonie swoim złodziejskim nazywają gospodarzy wiejskich) — oszust przystępuje do niego z pozdrowieniem i mówi np.

— Pan jest z Osieka?

— Nie panie, ja jestem z Wyrzyska.

— A, tak, z Wyrzyska, to ja pana znam, ja już z panem handlowałem, (i tu wymienia jakąś miejscowość, znaną z jarmarków, położoną najbliżej miejsca zamieszkania wieśniaka), kupowałem u pana słomę czy siano, a może nawet owies lub kartofle. Bo ja skupuję hurtownie — i możemy nawet teraz zrobić z sobą jakiś interes. Wejdźmy do restauracji to pogadamy.

I naiwny wieśniak, wierząc w szczerść słów oszusta, idzie z nim do restauracji. Tam już znajduje się umówiony wspólnik, który przechodząc obok stołu, przy którym zasiedli obaj przybyli, niby niechcący gubi karty. Towarzysz wieśniaka podnosi je, oddając właścicielowi i zapytuje go, „do czego mu służą te karty”.

— To, widzi pan, jest taka gra — odpowiada.

— A może mi pan pokaże, jak się to gra.

— A i owszem..... Ale na próbę, niech pan coś postawi.

Oszust stawia najpierw małą stawkę, później większą z rozmaitem szczęściem.

I oszuści tak grają ze sobą, aby wieśniak dojrzał błędy, jakie popełnia przy stawianiu na kartę czarną lub czerwoną jego przygodny towarzysz. W końcu wieśniak zaczyna mu radzić, ten rady „myślnie nie słucha i przegrzywa. Wreszcie proponuje wieśniakowi, aby postawili do spółki na kartę. Ostatni widząc że przy uwadze można wygrać, zgadza się na to. Raz i drugi wygrywa, a w końcu wieśniak wychodzi obłuskany z pieniędzmi.

Interesu handlowego żadnego nie zrobił a pieniądze stracił. Ten sposób oszustwa rozszerza się coraz więcej, gdyż naiwnych nie brakuje i policja ma zanotowanych nie mało takich wypadków. Ostrzegamy więc łatwowiernych, a zwłaszcza wieśniaków, którzy najczęściej padają ofiarą oszustów, aby byli ostrożni i nie dawali się wciągać pod pozorem znajomości do restauracji i do gry w karty.

**Wypadki przy pracy.**

W fabryce płyt klejonych „Oswa” w Kapuściskach Małych, robotnik 21-letni Leon Wichmann, doznał złamania kości u dwóch palcy prawej ręki. W. chciał przytrzymać walące się kloce, skutkiem czego jeden z kłocy przygnoił mu palec.

W Browarze Bydgoskim, robotnica Bronisława Ryzopp, doznała poważnego skaleczenia nogi szkłem. Pogotowie odwiozło ją do lecznicy.

W fabryce maszyn firmy „Eberhardt” przy ulicy Św. Trójcy, 20-letni uczeń ślusarski Maks Jasiak, doznał zgniecenia kciuka lewej ręki wałem żelaznym przy tokarni. Został on umieszczony w szpitalu Diakonisk.

W fabryce maszyn Lohnerta, 33-letni kowal Józef Wollschläger, przy nitowaniu tragarza, doznał ciężkiego stłuczenia lewej ręki przykuwaczem.

W tej samej fabryce w odlewni 20-letni uczeń formiarski, Stanisław Gruchot, doznał oparzenia lewej nogi płynem żelazem.

Przy zamiataniu ulicy Królowej Jadwigi, robotnik Taboru Miejskiego, 60-letni Franciszek Mosiek, doznał potłuczenia przez najeżdżający na niego samochód.

W fabryce płyt klejonych „Oswa” 27-letnia przodownica Stanisława Durnowska, doznała ucięcia czubka palca u prawej ręki nożycami.

W fabryce maszyn Lohnerta, 23-letni kowal Joachim Kowalski był zajęty przy odcinaniu płyt pancernych, — i odcięty kawałek płyty werznął mu się w nogę, powodując poważne ranienia.

Najlepsze myśli przychodzą człowiekowi podczas pracy...

Niema przykładu w piśmie św., aby anioł ukazał się człowiekowi, któryby nie był zajęty jakąś robotą.

(Prof. Hilty).

**Ile płacimy podatków?**

Ostatni numer „Czasopisma Skarbowego” przyniósł ciekawe zestawienia o wpływach skarbowych z podatków bezpośrednich, zwyczajnych i nadzwyczajnych oraz opłat stemplowych w ostatnich 4 latach.

Wzrost wpływów wynosi w okresie sprawozdawczym, biorąc pod uwagę rok 1924 i 1927, przeszło 50 proc. I tak wpłynęło do kas skarbowych z tytułu podatków (bez akcyzy) w roku 1924 — 484 milj. zł., w r. 1925 — 421 milj. zł., w roku 1926 — 542 milj., wreszcie w roku ubiegłym 733 milj. zł.

Przeciętnie przypadało na głowę w roku 1924 — 17,9 zł., w roku 1927 już 27,5 zł.

Wpływy skarbowe z roku 1927 rozdzielają się na poszczególne izby skarbowe, jak następuje:

Warszawska zebrała	202 milj. zł.
Łódzka	99 „ „
Poznańska	87 „ „
Kielecka	52 „ „
Krakowska	52 „ „
Lubelska	29 „ „
Pomorska	29 „ „
Białostocka	19 „ „
Wołyńska	17 „ „
Wileńska	16 „ „
Poleska	16 „ „

Jeżeli chodzi o przeciętne obciążenie podatkowe, to na głowę przypadało w roku 1927

w okręgu warszawskim	66,2 zł.
„ wielkopolskim	44,4 „
„ łódzkim	44, — „
„ pomorskim	31,3 „
„ krakowskim	25,8 „
„ kieleckim	20,6 „
„ wileńskim	16,8 „
„ lwowskim	16,1 „
„ białostockim	14,8 „
„ lubelskim	13,8 „
„ wołyńskim	11,4 „
„ poleskim	9,6 „

**Polskie rzemiosło i pompa podatkowa.**



Pacjent: Miał mi tylko żołądek wypompuwać a on mi i wszystkie bebechy wypuści!

**Kto z rzemieślników nie płaci podatku od obrotu?**

Otrzymałmy następujące informacje co do płatności podatku obrotowego przez rzemieślników.

Od płacenia podatku obrotowego uwolnieni są rzemieślnicy, którzy pracują sami lub najwyżej z jedną siłą pomocniczą i to bez względu, czy to jest uczeń, czeladnik, krewny, czy też obcy. Na wypadek otrzymania nakazu płatniczego lub zagrożenia egzekucją, należy powołać się na obowiązujący dotychczas okólnik ministerstwa skarbu, wysłany do wszystkich Izb skarbowych nr. 176 z dnia 27 września 1926 r. l. dz. P. O. 122288/II, wyjaśniający punkt 5 art. 8 ust. o państwowym podatku przemysłowym z dnia 15 lipca 1925 r. (Dz. Ust. 79 r. 1925.)

Wyżej wspomniane zwolnienie od podatku obrotowego nie odnosi się do

rzemiosł, wykonywanych fabrycznie, a więc przy pomocy silników mechanicznych.

Zwolnienie od podatku obrotowego nie przysługuje również rzemieślnikom, którzy posiadają składy, na podstawie oddzielnych świadectw handlowych lub prowadzą handel na targach i jarmarkach, wykupując oprócz świadectw przemysłowych także oddzielne świadectwa handlowe 4 kategorii. Ponieważ bardzo wielu rzemieślników otrzymuje w ostatnim czasie niesłusznie nakazy płatnicze, przeto komunikujemy że najpierw należy uwiadomić ośrodek przy urzędzie wyżej wymienionych przepisów; w sprzeczności zbyteczne są znaczki stempłowe, a w razie otrzymania powtórnego nakazu najpraktyczniej jest skierować sprawę do adwokata na koszt rządu

**Rodzice!**

Posyłajcie swe córny na ćwiczenia do Sokola Żeńskiego.

Przez cały miesiąc lipiec trwały w Sokole Żeńskim wakacje. Z początkiem sierpnia rozpoczyna się znow regularna praca. Lekcje ćwiczeń dla młodzieży odbywać się będą nadal regularnie we wtorki od 5—7 w hali gimnastycznej w gimn. Klasycznem przy ul. Krasiańskiego, — dla druhen co wtorek i czwartek od godz. 7—9-tej.

Rodzice! Opiekunowie! O ile Wam dobro Waszych dzieci leży na sercu, starajcie się o to, aby córny Wasze uczęszczały regularnie na lekcje gimnastyczne.

A młodzież żeńską do ćwiczeń gorąco zachęcić wypada, tembardziej że właśnie dla niej specjalnie urządza Sokół żeński ćwiczenie a dla najpilniejszych już teraz przygotowuje niespodzianki na gwiazdkę.

Sokół żeński daje dalej troskliwą opiekę, czuwa i dba tak o zdrowie fizyczne jak duchowe naszej złotej a kochanej młodzieży żeńskiej. Dlatego gorąco prosimy wszystkich nam szczerze życzliwych, aby wraz z nami przystąpili do wielkiej propagandy za „Żeńskim Sokolem”, który musi stać się najsilniejszym z towarzystw kobiecych na terenie Bydgoszczy.

Polki! Stańmy wszystkie razem w szereguach „Sokolich” w świętej służbie sokolej dla dobra Najjaśniejszej Rzeczypospolitej. „Czołem!”

**Nieszczęśliwy wypadek przy pracy.**

Robotnik spadł z rusztowania. — Stan jego jest groźny.

Dnia wczorajszego o godzinie 7,15 rano, zdarzył się nieszczęśliwy wypadek przy budowie domu w podwórzu przy ul. Śniadeckich 11. Mianowicie 25-letni robotnik murarski Bronisław Berger, zamieszkały w Bydgoszczy przy ulicy Inowrocławskiej 12, wnosząc na górą część budowli cegły na plecach przy pomocy koźlaka, zrzucił je na deskę, która pod naporem ciężaru załamała się, a robotnik spadł na ziemię z wysokości 12 metrów. Skutek spadku nieszczęśliwego robotnika był straszny; doznał on bowiem pęknięcia czaszki i ciężkiego potłuczenia. Nieprzytomnego odwieziono natychmiast do lecznicy powiatowej na Bielawkach. Stan jego jest bardzo groźny, zachodzi bowiem obawa niebezpiecznych komplikacji mózgowych.

**Z sali sądowej.**

O wniesienie do sejmku fałszywego doniesienia.

Przed pierwszą izbą karną sądu okręgowego, pod przewodnictwem p. sędziego Szurlewicza, toczyła się rozprawa przeciw Ickowi Holobelowi, oskarżonemu o wniesienie do sejmku fałszywej skargi na p. sędziego Bromirskiego i b. podprokuratora p. Pawłowskiego.

Dnia 8 maja 1925 r. Icek Holobel, idąc w towarzystwie Samuela Sameta niewłaściwą stroną ulicy Mostowej, nastąpił na nogę p. sędziemu Bromirskiemu. Na uwagę p. Br., że powinien chodzić uważniej i trzymać się prawej strony ulicy, Holobel postawił się arogancko, mówiąc, że go przepisy nie obchodzą; wobec tego p. Br. pochwylił go za ramię, celem doprowadzenia do posterunkowego, jednak Hol. wyrwał się i poszedł za nim. P. Br. atoli podążył za nim wraz z p. podprokuratorem Pawłowskim, który właśnie nadszedł i był świadkiem całej sceny, a napotkawszy posterunkowego, polecił mu doprowadzić Holobela do komisariatu, celem wylegitymowania go.

Holobel w kilka dni po tem zajęciu udał się do związku kupców żydowskich, do którego to związku należał i tam przedstawivszy zajęcie fałszywie, że p. Br. pobił go srodze laską i pięścią po twarzy, a obawiając się w p. Pawłowskim świadka, oskarżył i jego, że brał udział w biciu. Związek kupców, polegając na tem zeznaniu, wniósł skargę do sejmku, że sędziowie polscy biją żydów na ulicach Bydgoszczy. Na skutek tej skargi panowie ci mieli dochodzenia i byli interpelowani w Warszawie.

Prokuratura po wyjaśnieniu sprawy, wniosła skargę przeciw Ickowi Holobelowi o rzucenie oszczerstwa na sędziów polskich i to oskarżenie prokuratury było właśnie przedmiotem rozprawy sądowej.

Po przeprowadzonej rozprawie, która wykazała winę oskarżonego, sąd skazał go na 6 tygodni więzienia, darując mu tę karę na podstawie amnestji oraz zasądził go na ponoszenie kosztów sądowych.

**Kierownik tartaku**

poznaczyk, żonaty, lat 30, z długoletnią praktyką samodzielną w większym tartaku na Pomorzu, obeznaną dokładnie z rynkami krajowymi oraz zagranicznymi

poszukuje odpowiedniej posady zaraz lub później. Łask. oferty pod „W. N. W.” do admin. Dziennika Bydgoskiego. (20352)



Włamanie w biały dzień. Dn. 1. bm. w godzinach przed południowych, nieznanemu sprawcy dokonali włamania przez wyjęcie szyby w oknie do mieszkania Jana Witeckiego przy ulicy Podgórznej 5-6, gdzie skradli 180 zł gotówki, zegarek damski złoty z monogramem J. B., 2 pierścionki damskie, 6 łyżeczek srebrnych i żywność, ogólnej wartości 1300 zł.

Okradzenie woźnego. Woźnemu gimnazjum żeńskiego Władysławowi Priewemu skradziono z kieszeni ubrania 510 zł gotówki w czasie, gdy Pr. był zajęty wpłacaniem pieniędzy przy okienku na poczcie.

Kradzież roweru. Dnia 1. bm. skradziono przy ulicy Jana Kazimierza rower robotnikowi Leonowi Drzewieckiemu, który pozostawił go bez dozoru.

MIEJSKI KOMITET W. F. i P. W. w BYDGOSZCZY.

W dniu 5-go sierpnia br. staraniem wojska, władz samorządowych P. W. i cywilnych organizacyj odbędzie się w Bydgoszczy po raz pierwszy uroczysty obchód odbudowy siły zbrojnej Rzeczypospolitej Polskiej. Wobec tego, że dzień ten jest uroczystością obchodzoną w całej Polsce, Miejski Komitet W. F. i P. W. apeluje do wszystkich Organizacji i Klubów Sportowych, by dnia 5 sierpnia stanęły jak najliczniej w szeregach pochodu.

Stwierdzając tem samem, że sprawa powstania wojska polskiego nigdy nie była dla nas obojętna — Kluby sportowe stawiają się dnia 5 sierpnia o godzinie 9-tej na placu Wolności, celem wzięcia udziału w obchodzie.

Przewodniczący Komisji P. W.

(—) Okupski, porucznik i komendant P. W.

Prezes Miejsk. Komitetu W. F. i P. W. w z. (—) Świtała, radca miejski i decernent.

Dnia 4 sierpnia br. (sobota) zbiórka oddz. P. W. do capstrzyku o godz. 8,15 na Placu Wolności. Do zbiórki stawia Tow. Gimnastyczne Sokół — 40 ludzi, Powstańców i Wojaków — 40 ludzi, Zw. Strzelecki — 30 ludzi, Zw. Harcerzy — 40 ludzi i Policja Państw. — 1 pluton. Prócz tego B. T. C. stawia 12 cyklistów na rowerach do pochodu.

PROGRAMY RADJOFONICZNE. PIĄTEK, 3 SIERPNIA.

Warszawa. (1111). Godz.: 13,00—13,10: Sygnał czasu, hejnał z Wieży Mariackiej w Krakowie, komunikat lotniczo - meteorologiczny. 15,00—15,20: Komunikaty: meteorologiczny, gospodarczy, nadprogram. 17,00—17,25: Odczyt pt. „Co możemy obserwować na niebie w miesiącu sierpniu” — dr. Jan Gadomski. 17,25—17,50: Transmisja odczytu z Krakowa. 18,00—19,00: Muzyka lekka. 19,00—19,20: Rozmaitości. 19,30—19,55: Odczyt z działu „Sport i Wychowanie Fizyczne”. 19,55—20,05: Komunikat rolniczy, oraz transmisja z Krakowa notowań giełdy zbożowej krakowskiej. 20,05—20,15: Nadprogram, komunikaty. 20,15: Koncert symfoniczny orkiestry Filharmonii Warszawskiej. W przerwie biuletyn w języku francuskim. 22,00—22,05: Sygnał czasu, komunikat lotniczo-meteorologiczny. 22,05—22,20: Komunikaty PAT. 22,20—22,30: Komunikaty: policyjne, sportowe, oraz nadprogram.

Kalendarzyk zebrań Ch. Z. Z.

Zebrań Wł. Auto-Dorożek odbędzie się w czwartek, 2 sierpnia br. o godz. 8-mej wieczorem w lokalu „Harmonja”, przy ul. Marcinkowskiego.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

Sokół I: Dzisiaj, 2 bm. o godz. 20 zebrań plenarne. Uprasza się o liczny udział.

Zebrań filii stolarzy Związku Robotników i Rzemieślników Z. Z. P. odbędzie się 4 bm. o godz. 19, w lokalu p. Mellera przy Placu Piastowskim 2.

Zebrań filii tytoniowej Z. Z. P. odbędzie się 4 bm. o godz. 18, w lokalu p. Mellera przy Placu Piastowskim 2, na które się zaprasza tak członków jak i sympatyków.

Koło Absolwentów Szkół Handlowych. Schadzki koleżeńskie odbywają się co wtorek i czwartek od godz. 19,30 w Strzelnicy. Na zebnaniu miesięcznym 7 bm. o godz. 20 wspólna fotografia i sprawa urzędzenia kursów tańca. Koło śpiewu przy Tow. Pow. i Woj. Szwedersko. Lekcja śpiewu w piątek, 3 bm. o 8-jej wieczorem u p. Kołodzieja, ul. Ugory 25. Komplet wymagany.

Tow. śpiewu „Lira”. Miesięczne zebrań i lekcia śpiewu dziś w czwartek o 8-jej u p. Kołodzieja. Zebranie zarządu o 7,30.

Polskie Zjednoczenie drobnych Kupców. Miesięczne zebrań 4 bm. o 7-jej wiecz. w lokalu p. Mellera, Plac Piastowski 2. Przybycie wszystkich członków jest konieczne.

Tow. Kupców Detalistów br. społ. Zamówienia oraz gotówkę na cukier i wszelkie inne dotychczasowe artykuły przyjmuje nieodwołalnie do piątku 3 bm. Bank Ludowy, Stary Rynek 11, tel. 927, 928.

Baczność, Stowarzyszenia Abstynentów i Bractwa Wstrzemięźliwości w Bydgoszczy. Wspólne zebrań w sprawie kwesty ulicznej odbędzie się dziś, w czwartek wiecz. o godz. 8 w ochronce przy zakładzie św. Florjana. Ze względu na ważność sprawy uprasza się o liczne przybycie wszystkich członków i sympatyków.

Tow. śpiewu „Odrodzenie” Bielawy. Dziś, w czwartek lekcia śpiewu o 8-jej wieczorem w lokalu p. Ryterskiego, Senatorska 30.

Klub mandolinistów „Dźwięk”. Lekcja wspólna I i II oddziału dziś w czwartek o 7,30. K. S. „Astorja”. W piątek, o godz. 20-jej odbędzie się nadzwyczajne walne zebrań klubu w Domu Czeladzi przy ul. Zygmunta Augusta 8. Na miejscu przyjmuje się wpisy nowych członków.

„Arion”, Czyżkówko. Zebranie zarządu dziś wieczorem o 8-jej. Zebranie plenarne w niedzielę 5 bm. o 12-jej. Uprasza się o przybycie wszystkich członków. Goście mile widziani.

S. M. P. „Zorza”. Zebranie kółka eucharystycznego w czwartek o 7,15, w salce parafjalnej. Zebranie zarządu oddziału starszego w piątek po nabożeństwie, w salce parafjalnej.

Nadzwyczajne zebrań Związku Wermistrzów Polskich w sobotę 4 bm. o 8-jej wiecz. w lokalu p. Sumińskiego, ul. Łokietka.

Sokół VIII. Zebranie półroczne walne, w sobotę 4 bm. o 8-jej wiecz. w restauracji p. Nowaka, przy ul. Toruńskiej 184. Zebranie zarządu godzinę przedtem.

CENY TARGOWE W BYDGOSZCZY

w dniu 1 sierpnia br.

Mięso: wołowina 1,20—1,70, wieprzowina 1,20—1,70, słonina 1,40—1,60, baranina 1,20—1,50, cielęcina 1,00—1,50, smalec 2,00—2,40.

Nabiał: jaja 2,40—2,50, masło 2,50—2,80, śmietana 2,20—2,40, ser 30—50.

Jazyny: marchew 10—20, rabarbar 20—30, cebula 10—15, kapusta 20—25, ogórki 70—80, sałata 5—10, groszek 20, kalarepka 15—20, pomidory 2,20—2,50.

Owoce: porzeczki 40—50, śliwki 90—1,20, czereśnie 40—80, poziomki 1,00—1,20, maliny 1,50—1,60.

Drób: kurczęta (para) 2,50—5,00, kury 4,00—6,00, gęsi 8,00—10,00, kaczki 4,00—6,00.

Ryby: 1,50—2,00, szczupaki 1,50—2,50, płoki 30—50, węgorze 2,50—3,00, karasie 1,00—1,80.

Cedula urzędowa giełdy pieniężnej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 1 sierpnia 1928 roku. 5% Pożyczka konwersyjna 65,75 8% oblig. miasta Poznania z 1926 r. 92,— 5% Pożyczka premj. serja II 00,00 —88, Cegielski H. I. em. 49,00—50,00 Cukrownia Zdunow I em. 100 Hartwig Kantorowicz I em. 68,00 Herzfeld — Viktorius I em. 52,50—52, Dr. Roman May I em. —107,50 Spółka stolarska I em. 95,00 Tendencja: Utrzymana.

Giełda warszawska

z dnia 1 sierpnia

Papiery Państwowe i Obligacje

5-proc. poz. premj. dol. 000,00 086,00 087,50 5-proc. poz. kon. 000,00 000,00 067,00 10-proc. poz. kol. 000,00 000,00 104,00 5-proc. poz. kol. konw. 000,00 000,00 061,90

Akcje: w złotych:

Bank Polski 179,75—180,00 Bank Dyskontowy 000,00—134,50 Bank Zachodni 00,00—34,00 Bank Zw. Sp. Zarob. — 82,00 Chodorów —182,00 Firley 00'00— 67,00 Wysoka 195,00—198,00 Nobel 00,00— 47,00 Lilpop 40,25— 41,00 Modrzejów 42,50— 42,00 Starachowice 00,00— 53,25 Syndykat Rolniczy 00,00— 16,00 Haberbusch 212,50—217,00 Zawiercie 26,00— 26,00 Klucz. Fabryka Papieru 00,00— 07,10

Bank Polski płaćł dnia 3 sierpnia za:

dolary amerykańskie 8,85—8,84 funty szterlingów 43,12 franki szwajcarskie 170,98 franki francuskie 34,76 marki niemieckie 211,94 guldeny gdańskie 172,49 szylingi austriackie 125,27 liry włoskie 46,46 korony czeskie 26,31

Stan wody w Wiśle dnia 3 sierpnia

rano: Zawichost 0.70, Płock 0.13, Toruń 0.06, Fordon 0.02, Chełmno 0.22, Grudziądz 0.17, Korzeniewo 0.33, Piekło 0.60, Tczew 1.00, Einlage 2.36, Schievenhorst 2.74.

Licytacja samochodów.

W sobotę, dnia 4 sierpnia o godz. 12 i pół sprzedawac będą na podwórzu ekspedytora Wodtkiego przy ul. Gdańskiej 131/32 na zlecenie osób zainteresowanych

1 samochód osobowy

marki „Protos” 8/22 KM. 4-ro osobowy z 2-ma siedzeniami ruchomymi, gotowy do ruchu i

1 samochód rozsykowy

kryty marki „Stoewer”. Pojazdy mogą być oglądane godzinę przed licytacją.

Michał Piechowiak

zaprzys. licytator i taksator

20394

Długa 8, Magazyn mebli, Tel. 1651.

Posada stała przy wykazaniu kwalifikacyj.

BIEGLY KSIĄŻKOWY

Samotny, poszukiwany przez pierwszorzędne towarz. aktywne natychmiast lub z dniem 1 października b. r. najpóźniej. Wymagamy znajomości języka polskiego i niemieckiego w słowie i piśmie oraz zdolności przeprowadzenia prawidłowego i bezzarzutnego zamknięcia ksiąg. Oferty z podaniem wymaganej pensji oraz z odpisami świadectw, dotycz. dotychczasowych zajęć, skierować pros. do Dzien. Bydgosk. pod nr. G. 4004. (20410)

Wytwórnia chemiczno-techniczna

poszukuje na wyroby swoje (specjalne smary)

zastępcy

na okręg pomorski. Panowie wzgl. firmy dobrze zaprowadzone w przemyśle i handlach artykułami technicznymi zechcą przesłać swe oferty z podaniem referencyj do „PAR”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 pod „Nr. 55,321”. (20413)

Przetarg

na przełożenie około 10.500 m<sup>2</sup> bruku na zosie powiatowej Wrocławki—Papowo Bisk. w powiecie toruńskim został ogłoszony w nr. 61 Orędownika Powiatowego powiatu toruńskiego.

Termin złożenia ofert 15 sierpnia. Dalsze szczegóły w wymienionym Orędowniku. (20407)

Przewodniczący Wydziału Powiatowego powiatu toruńskiego. (20407)

Okręg. Elektrownia pow. kartusk. Rutki poszukuje zaraz

młodszy elektrotechnika

jako rysownika do sporządzania planów i obliczeń.

Zgłoszenia z podaniem warunków i dołączeniem życiorysu oraz odpisów świadectw kierować pod adresem Kierownictwa Elektrowni.

Nieuwzględnione zgłoszenia pozostaną bez odpowiedzi. (20408)

Kierownictwo Elektrowni Rutki, Kartuszy (Pomorze).

Firma Radjotechniczna poszukuje

akwizytorów

zaraz. Zgłosz. pod „Czekam” do Dz. Bydg. (20405)

Uczeń

syn uczciwych rodziców z ukończoną Szkołą Wydziałową, wzdający biegle także językiem niemieckim, może się zaraz zgłosić piśmiennie.

F. Kurowski nast. — Centralna Drogerja Inowrocław, Rynek 2. Najstarsza drogerja w miejscu.

Wyjeżdżam

do 4-go września br. Dr. med. (20117) Bronisław Łepkowski Sanatorjum Smukała.

Bardzo dzielny urzędnik gospodarczy

lat 34, kawaler z wyższym wykształceniem w wszelkich gałęziach gospodarstwa rolnego jak i w handlu inwentarza żywego wydoskonalony z wieloletnimi chlubnymi świadectwami szuka posady od 1. 10. lub 1. 9. O lask. zgł. upr. Ludwik Bartzak, Napachanie p. Rokietnica pow. Poznań Z. (20414)

Dzielną korespondentkę

piszącą biegle na maszynie i znającą stenografię poszukuje (20388)

A. Jaworski budowniczy

Bydgoszcz, Promenada 8. Zgłoszenia piśmienne z uwierzytelnionymi odpisami świadectw i referencyjami. 20388

Młodszego pomocnika fryzjerskiego

który ma sposobność wyuczenia się ondulacji poszukuje zaraz (20404) R. Arciszewski, mistrz fryzjerski, Nowe Miasto n/Dr.

Uczennice

przyjmie się zaraz lub później. Zgłosz. z świadectwem szkolnym od 12 do 2 w południe lub 5—6 po południu. (20433)

Handel Maki i Paszy

Józef Häusler, Bydgoszcz, ulica Dworcowa nr. 9.

Fabryka Wód Mineralnych

z urzędzeniem przedwojennym i zaprowadzona do wydzierżawienia. Of. pod Chiffre „W. W.” 20402

Która

firma dostarczy artykuły męskie, galanteryjne w komis lub na dogodnych warunkach do zakładu fryzjerskiego, pierwszorzędne miejsce. Ofert. do filij Dz. Bydg. Dworcowa nr. 2 pod „Dogodnych”. 11140

Napisowy wiersz tusty 20 groszy, każde dalsze słowo 10 groszy. 5 cyfr = 1 słowo — l, w, z, a = każde stanowi słowo.

DROBNE OGŁOSZENIA

Ogłoszenia większe pod niniejszą rubryką oblicza się na mm o 100% drożej.

Dla poszukujących posady 20% zniżki. — Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 9 przed południem.

SPRZEDAŻ

Okazyjna sprzedaż. Dom 2 piętrowy 2 składy, stajnie, śpiączlerz, przy kupnie 4 pokojowe komfortowe mieszkanie wolne, z powodu wyjazdu do Niemiec natychmiast za sumę 30000 zł na sprzedaż. „Polonia”, Bydgoszcz, Dworcowa 17, telefon 698. (11120)

Dobrze prosperująca kantyna

wojskowa z domem prywatnym od zaraz na sprzedaż do objęcia wraz z towaram 8—10000 wiadomość w Dzien. Bydg. w Bydgoszczy, również w filij Dzien. Grudziądz. (20721)

Skład kolonialny

2 pokoje i kuchnia, jest na sprzedaż. Adres wskazuje filja Dzien. Bydgosk. (11139)

POSADY WOLNE

Ucznia władającego językiem polskim i niemieckim przyjmie natychmiast F. Schwirz, mistrz ślusarski, Pod blankami 9. (19877)

Kowala

z własnymi narzędziami poszukuje gmina Stronno, pow. Bydgoszcz. Mieszkanie zapewnione. 11086

MIESZKANIA

Niedużego ale słonecznego i w dobru miejscu położonego mieszkania poszukuje dla lekarza. Filja Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „L. 23”. 11144

Mieszkania

1—7 pok. wskaże „Pośrednictwo” Hetmańska 25. 11134

Mieszkania

3—4 pokojowe poszukuje nauczyciel gimnazjalny Zgł. pod „J. P.” do filij Dzien. Bydg. 11116

Mieszkania

3 pokojowe poszukuje dla młodego, bezdzietnego małżeństwa z inteligencyj. Łask. zgłosz. proszę skierować pod „W. O.” do filij Dzien. Bydg. Dworcowa 2. 11145

MATRYMONIALNE

Kawaler

32 lata, urzędnik państw., na dobrej posadzie, pragnie poznać celem ożenku pannę w wieku od 22 do 28 lat, majątek pożądany. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „K. 32”. (20350)

Piotr Mrówka

Bydgoszcz, ul. Kościuszki 53, lub Ostrów (Wlkp) ul. Kościuszki 2. (20387)

Kawaler

bardzo przystojny, dobrze charakteru, ma wyższe i samodzielne stanowisko artystyczne, posiada cokolwiek majątku, poszukuje zamożnej partji. Pannie w dobrych zaletach, religijne, gospodarne, miłe i ładne do lat 18 proszę łaskawe oferty z fotografią złożyć do Dz. Bydg. pod „Nr. 80709”. 20402

# SUNBLAIT

## MYDŁO

Doskonale do prania i do mycia twarzy i rąk.—Bez żadnych szkodliwych domieszek.—Wydajne w użyciu.

LEVER BROTHERS LIMITED (Anglia)

Do nabycia we wszystkich składach aptecznych i mydlarniach.

Sl.P.7-37

**Licytacja.**  
W piątek, 3. 8. 28. o godz. 11 przed poł. sprzedawać będą przy ul. Brzozowej nr. 82 z powodu wyjazdu: kanapę, szafonierkę, szafy, lustra, stoły, krzesła, łóżka, stoliki noone, kompletna kuchnię, obrazy, lampy, różne meble, porcelanę, sprzęty domowe i kuchenne, powózki itd. dobrowolnie najwięcej dającym. Maks Cichon, licytator i taksator, Bydgoszcz, Chocimska 11, telefon 936. 11125

### POLECENIA

**Zakup**  
książek i czasopism. Gaze-cjarnia, ul. Marcinkowskie-go 1. 11131

### SPRZEDAŻE

**160 mórg**  
sprzedam ziemi pszennej z budynkami, 17 krów, 5 koni, 15 świni, cena 35.000. Gordon, Gdańska 6. (11128)

**Dom**  
rodzaj willi, w mieście powiatowym, bardzo ładne położenie, zdrowa okolica, duży ogród owocowy i warzywny, przy sprzedaży cały wolny. Zgłosz. Szubin, ul. Keyńska 3. 20097

**Bufet**  
i kuedens okazują na sprzedaż. Stolarska Poznańska 4. Stolarska 20397

**Wila**  
z ogrodem owocowym na sprzedaż. Wiad. u właściciela Sniadeckich 52a I p. między godz 2—5. (11132)

**Kamienica**  
II piętro z interesem i ogrodem, śródmieście, dochód ok. 5.000 zł. r. Cena 55.000 zł. Kamienica II z 2 interesami i ogrodem, 52.000 zł. śródmieście, dom I z oficynką i ogrodem, 2 morgowym 14.000 zł. lub zamiana na gospodarstwo z dopłatą, jak również wiele innych obiektów w większych i mniejszych poleca stale biuro „Pogon“ Dworcowa 80 tel 18-15.

**Samochód**  
2 osobowy opony balonowe światła elektryczne i starter gotowy do jazdy na sprzedaż. Minkoley, Toruń, ul. Słowackiego 43. (20417)

**Majutki**  
ziemskie, gospodarstwa, młyny, fabryki, domy, wile, interesa handlowe i przemysłowe poleca na dogodnych warunkach Ag. Dóbr „Polonia“, Bydgoszcz, Dworcowa 17, telefon 698. (11119)

**Najlepsza okazja**  
dobrego zakupu używanych mebli w wielkim wyborze na raty lub na zamianę. Sypialki 495 zł, jadalni 750 zł, męskie pokoje, biurka, regały do książek, bufety, zegary stojące, dywany, obudowania, pluszowe garnitury, lustra, tremo, maszyny do szycia, leżanki 45 zł, wózek ręczny 38 zł, wóz z płytą 95 zł, łóżka 15 zł, pierzyny 35 zł, unywalki 25 zł, szafy do rzeczy 55 zł, szafonierki 35 zł, garnitur na biurko, książki, obrazy olejne, bieliźniarki, stoły, krzesła, krzesło przed biurko, garderoby do przedpokojów, prima rower na sprzedaż. Okole, Jasna 9, tylny dom, parter lewo, 7 minut od dworca. 20400

**Z powodu**  
choroby na sprzedaż moje gospodarstwo 19 mórg pszen. ziemi z kompl. żywym i martwym inwentarzem, masywne zabudowanie, 20 minut od miasta. Cena kupna podług ugody. Walentin Komada, Górne Morgi poczta Nowe pow. Świecie. (20347)

**Sklep**  
W. T. istniejący 8 lat, przy głównej ulicy, czynsz niski, z małym przyległym mieszkaniem, bardzo tanio do oddania. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „1400“. (20343)

**Ręczny**  
wózek i męski rower na sprzedaż. Szubińska 3. 20333

**Pokój**  
jadalny dobrze utrzymany za 900 zł sprzedam. Grundke Bydgoszcz, Sniadeckich 33 óg Dworcowej. 20307

**Dom**  
wolna piekarnia, 5 pokoi, piec patentowy, cena 21 tys. zł sprzedam Sokołowski, Pl. Wolności 2. (11109)

**Oberża**  
i kolonjalka jedyna w kościelnej wiosce, obrót 300 zł dziennie, 42 mórg ziemi i 2 domy mieszkalne, z rąk niemieckich na sprzedaż. Sokołowski, Plac Wolności 2. 11108

**Pianino**  
korzystnie na sprzedaż Zamojskiego 20, wysoki parter prawo. 11117

**Wóz**  
piekarski całkiem nowy jest natychmiast na sprzedaż. Wiadom. Hotel International, ul. Dworcowa. 11091

**Majatek**  
750 mórg pszen.-buracz. ziemi, żywy i martwy nadkompl., cena 400.000 zł, 316 mórg cena 180.000 zł, 160 „ „ 80.000 „ 75 „ „ 40.000 „ i dużo innych poleca „Stella“ Dworcowa 64. 11127

**Dom**  
nowoczesny II piętr., dochód miesięczny 300 zł, cena 75.000 zł, dom II piętr. z ogrodem, cena 30.000 zł i dużo innych na korzystnych warunkach do nabycia „Stella“ Dworcowa 64. (11126)

**Rower**  
z nową gumą za 85 zł na sprzedaż. Plac Poznański nr. 2 w podwórzu. 20384

**Wóz**  
rzeźniczy na resorach tanio na sprzedaż. Kitowski, Stroma 54. 20378

**Na sprzedaż**  
2 kwiatnice oleandry, ul. Stroma 51. 20380

**Dom**  
2 piętro w śródmieściu z powodu wyjazdu natychmiast za 35 tys. sprzedam. Kosiński, Garbary 12. (20399)

### KUPNA

**Kupie**  
mniejszy aparat do spawania samorodnego. Of. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Cena“. 11090

**Pianino**  
krzyżowe w dobrym stanie kupię za gotówkę. Proszę podać cenę. Of. do Dzien. Bydg. pod „Nr. 1310“. 20381

**Hotel lub kawiarnię**  
kupię. Wpłata 25.000 zł w gotówce i dom handlowy z dwoma interesami bez długu w mieście pow. Pomorza. Of. pod „Hotel“ do Dz. Bydg. (20359)

**Dom**  
w Bydgoszczy kupię, wpłacę do 10 tys. zł lub mały skład cukierni z mieszkaniem 3—4 pok. Fortuna, Sliwice Pomorze. 20368

**Regał**  
do składu kolonialnego poszukuję zaraz. Długość 2,85 cm., wysokość 2,40 do 2,50 cm. Zgłosz. do Dzien. Bydg. pod „Regał“. (11085)

### LEKCJE

**Udzielam**  
lekcji gry na fortepianie, miesięcznie 10 złotych, 2 całe godz. tygodniowo. — Zofja Brazelówna, nauczycielka muzyki, Sniadeckich 40 part. lewo. (11101)

**Francuskiego**  
udzielam lekcje. Z dziećmi cierpliw. Filja Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „169“. 11116

**Lekcji**  
batiku rozpoczynam, oraz batikuję szale. Sniadeckich 52, Kościuszewska. 11103

### POSADY WOLNE

**Podróżującemu**  
który zabrzyby pobocznie artykuły z branży kolonialnej oddam zastępstwo. Zgłosz. pod „A. W. 100“ do Dz. Bydg. 20363

**2 dzielnych**  
czeladników stolarskich na stałą pracę poszukuje zaraz Fabryka mebli, Boleśław Borowicz, Nakło. 11114

**Uczeń**  
z odpowied. wykształceniem potrzebny zaraz. Zgł. z własnoręcznym życiorysem. S. Radecki, Wągrowiec, skład tow. kol. i restauracja. (20349)

**Chętny**  
chłopiec w wieku lat 15 do 18 do nauki pończosznictwa może się zgłosić z rodzicami. Ritter, Mech. Fabr. Pończoch w Bydgoszczy, Fordońska 75. 20334

**Służąca**  
potrzebna natychmiast od 18 do 20 lat do prac domowych, najchętniej z wioski. Zgł. ul. Orła 13 parter lewo, Kowalczyk. 20360

**Poszukuję**  
służącej do wszelkich prac domowych. Niedźwiedzia nr. 4, II p. lewo. (20364)

**Służąca**  
solidna, porządna, która umie dobrze gotować potrzebna od 15. 8. Dziecięce dla dzieci na miejscu. Zgłoszenia osobiste od 4—7 w lokalu Rost Hermana Frankego 2. (20389)

**Furmanów**  
do wyciągania drzewa z lasu nad kanał. przy ul. Nakielskiej poszukuje się zaraz. Zgłoszenia biuro arch. Plac Wolności 2 lub do zórcza robót na miejscu w lesie przy ul. Nakielskiej, Bronikowski. 20385

**Bluralistka**  
młodsza, znająca dokładnie język niemiecki, potrzebna. Piśmienne zgłoszenia do IRO Instytutu dla Reklam i Ogłoszeń Hermana Frankego 3. 20393

**Poszukuję**  
kucharke, znającą dobrą polską kuchnię. Świadectwa wymagane. Zgłaszać między 3—5 Gdańska 142, III piętro. Inżynier, Przybora. (11096)

**Młodsza**  
dziewczyna do wszelkiej pracy domowej zaraz potrzebna. Zgłoszenia Jagiellońska 3, parter. (11093)

**Potrzebna**  
skromna i pracowita dziewczyna do restauracji Herm. Frankego 4. (11143)

**Dziewczynka**  
do dziecka i małych posług zaraz potrzebna. Zgł. Mazowiecka 11, parter lewo 9—10 rano. (11122)

**Fryzjerka**  
zaraz potrzebna. Dworcowa 10. (11121)

**Francuskie**  
poszukuję do dwójga dzieci. Sniadeckich 1, parter. (11123)

**Manikurzystka**  
pierwszorządna siła fachowa, warszawianka poszukuje posady. Zgłoszenia Kosiński, Garbary nr. 12.

**Młynarza walcowego**  
oraz samodzielnego piekarza przyjmę na stałą posadę. Reflektuje się na siły fachowe, solidne i uczciwie się prowadzące. Zgł. do Michał Potoniec, Młyn Parowy, Kcynia. 20424

**Cukiernik**  
może się zgłosić od zaraz. Wielkopolska w Nakle ul. Dąbrowskiego. (20419)

**Gospodyni**  
wykwalifikowana potrzebna zaraz do restauracji Hotelu pod „Orlem“ w Toruniu 20431

**Służąca**  
z dobrimi świadectwami potrzebna zaraz. Zgłosz. Restauracja Zagłoba, Gdańska 165. 20390

**Uczennica**  
może się zgłosić. Skład rowerów. Bydgoszcz, Grunwaldzka 144. 20430

**Uczeń**  
potrzebny do cukierni Astorja zaraz. Gdańska 159. 11138

**Ekspedjentke**  
rzeźniczą, dzielną, przyjmie zaraz lub od 15-go Różkowska, Gdynia, Świętojańska. (20377)

**Krawczyń**  
do maszyn elektrycznych przyjmuję na stałe zatrudnienie Industrja, Kujawska 124. 20396

**Gońca**  
poniżej lat 16 silnego uczciwego syna uczciwych rodziców przyjmie zaraz Fr. Sikorski, Dworcowa 31 20403

**Poszukuję**  
zaraz pomocnika fryzjerskiego. A. Kamiński, Grudziądz, Chemiczna 89. 20422

**Potrzebna**  
ekspedjentka do składu rzeźnicznego. Długa 46. 20432

**Rodzice!**  
Bezdzietne małżeństwo przyjmie dwie uczennice szkolne na pensję. Na miejscu udzieli się lekcji gry fortepianowej. Adres wskaże filja Dzien. Bydg. Dworcowa 2. 11112

**Stenotypistki**  
piszące biegle według dyktanda, poszukuje zaraz adwokat Z. Sioda w Bydgoszczy przy ulicy Gdańskiej nr. 162. (20374)

**Portjer**  
do fabryki zaraz potrzebny. Zgł. piśmienne pod „Portjer“ do filii Dzien. Bydg. (11130)

**Czeladnik**  
kołodziejski potrzebny. Gdańska 69, Resmer, mistrz kołodziejski. (11141)

**Gospodyni**  
znająca się na prowadzeniu kuchni restauracyjnej i marynowaniu może się zaraz zgłosić do „Strzelnicy“, ul. Toruńska. 20431

**Uczniwa**  
dziewczyna, która umie dobrze gotować, potrzebna zaraz lub od 15 bm. Zgłoszenia między 4—5. Gdańska 152, I piętro. (20395)

### POSADY POSZUKUJA

**Urzednik gosp.**  
ma ukończoną Szkołę Rolniczą i roczną praktykę, włada językiem polskim i niemieckim, z dobrimi świadectwami, liczy lat 23, poszukuje posady zaraz lub później. Łask. zgł. J. Ptach, Gołubie pow. Kartuzy-Pomorze. (20346)

**Skończony teolog**  
przyjmie jakakolwiek posadę biurową. Of. do Dz. Bydg. pod „Skromne wynagrodzenie“. 20371

**Wychowawczyni**  
z ukończoną szkołą Wydziałową oraz kursom kroju, szycia, haftu (wychowana w klasztorze) od 15 miesięcy w ostatniej posadzie, pragnie zmienić takową od 1-go września. Łaskawe oferty uprasza Adamska Amelia, Bydgoszcz - Brdyujskie, Witebska 18. 10928

**Fachowiec**  
z branży soków bezalkoholowych i win owocowych poszukuje posady ewtl. przyjmie spółnictwo. Zgł. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „100% zysku“. (11088)

**Szofer**  
mechanik kawaler z długoletnią praktyką poszukuje posady najchętniej na majątku. Dziennik Bydgoski Grudziądz pod „Szofer“. 20420

### DZIERŻAWY

**Ubikacji**  
na pracownię, widnej poszukuje. Zgłoszenia Drużkowski, Podolska 20. (11118)

**Skład**  
rzeźniczy z kompletnym urządzeniem, pomieszczeniem i telefonem, dobrze prosperujący w mniejszym mieście przy głównej ulicy w pełnym biegu zaraz do wydzierżawienia. Oferty do Dz. Bydg. pod „A. K.“ 20359

**2 składy**  
przy ulicy Sniadeckich 45 do wynajęcia. Informacje w biurze. 11113

**Dom**  
i ogród owocowy do wydzierżawienia, mieszkanie tylko na zamianę. Świecka 6. (10940)

**Przy**  
ul. Dworcowej jest natychmiast wielki lokal, nadający się na każde przedsiębiorstwo do wydzierżawienia. Do objęcia potrzeba ca. 12.000 zł. Oferty do Sekretariatu „Rozwoju“ ul. Jagiellońska nr. 7a. (20366)

**Dom**  
dwupiętrowy z dużą oficyną, parową piekarnią, w dobrym położeniu Torunia na sprzedaż, lub do wydzierżawienia. Piekarnia czynna. Oferty do filii Dzien. Bydg. Toruń, pod „1108“. (20415)

**Warsztat**  
blacharsko-instalacyjny na Pomorzu lub w Poznańskim poszukuje do wydzierżawienia. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „Warsztat“. 20423

**Lokal**  
składający się z obszernej 5 pokoi, jasnych w centrum miasta Torunia, nadający się na składnice hurtową lub biura, zaraz do wynajęcia. Oferty do „Par“ Toruń, Szeroka 46, pod „4088“. (20406)

**Stajnia**  
na parę koni do wydzierżawienia. Zygmunt Augusta 19, gospodarz. (11142)

**Warsztat**  
ca 5 1/2 x 2 1/2 ul. Sniadeckich 55 wydzierżawi gospodarz.

### POKOJE

**Pokój**  
umeblowany do wynajęcia. Kościuszki 51, II ptr. lewo. 11111

**Pokój**  
umeblowany do wynajęcia. Gdańska nr. 51, II p. lewo. 11115

**Pokój**  
umeblow. frontowy, słoneczny wynajmę. Jackowski 30, I ptr. 20367

**Inteligentna pani**  
poszukuje ładnie umebl. pokoju (bez pościeli) od 1. 9. 28. r., możliwie w okolicy Starego, Nowego lub Wełnianego Rynku. Zgłosz. pod „Aglą“ do Dz. Bydg. 20376

**Pokój**  
umebl. dla jednego lub dwóch panów z utrzymaniem lub bez zaraz do wynajęcia. Chrobrego 13 II brama III piętro. (11087)

**Pokój**  
umebl. do wynajęcia z elektrycznością. Sobieskiego 13, I ptr. lewo. 11099

**Pokój**  
umebl. z osobnym wejściem dla pana do wynajęcia. Wiśniewska, Gdańska 141. 11136

**Pokój**  
dla solidnego pana. Sienkiewicza 1a, parter prawo. 11135

**2 pokoje**  
mało umeblowane lub bez mebli z używaniem kuchni poszukuje małżeństwo zaraz. Zgłoszenia pod „Pokoje“ do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2. (11124)

**Umeblowany**  
pokój zaraz do wynajęcia Matejki 6, parter prawo. 20386

**Dobrze**  
umebl. pokój do wynajęcia. 3 Maja 9. I piętro lewo. (11129)

**Pokoje**  
umeblowane poleca „Pośrednictwo“, Hetmańska 25 11134

**Pokój**  
z utrzymaniem na dwie osoby do wynajęcia. Ul. Sniadeckich 9, I. (11146)

**Pokój**  
osobne wejście, wynajmę. Pięlecki, Dworcowa 18b, tylny dom. (11137)

### ROZMAITE

**Letnisko**  
wynajmę dla 6 lub 8 osób, miejscowość lesista, 5 min. od tramwaju. Zgł. pod „Letnisko 2“. (11095)

**Letnisko**  
pokój, używanie kuchni wynajmę zaraz. Solec, Toruńska 14. (11147)

**Za wypożyczenie**  
urzędnicowi etatowemu 800 zł oddam pokój umeblowany. Warunki według umowy. Sobieskiego 13, I ptr. lewo. (11098)

**Do wiadomości.**  
Na ogłoszenie z dnia 1 sierpnia, jakobyp. Mierzechowski chciał sprzedać mieszkanie, jest nieprawdą, gdyż zaszło nieporozumienie, wobec powyższego cofam. Właścicielka Bronik, Łokietka 4. (20382)

**Unieważniam**  
książeczkę wojskową, zgubioną w pow. bydgoskim, wydaną przez P. K. U. Nowy Targ na nazwisko Ignacy Lisek, zamieszkały u pana Michała Bórdek, Przędki, poczta Brzozą. (20355)

**Zgubiona**  
książka wojskowa na nazwisko Jan Staszewski Nakło unieważniam. 11089

### MATRYMONJALNE

**Przystojną**  
panią do lat 25, niezależną i kulturalną zapoznaną w celu towarzyskim wyższy urzędnik z uniwersyteckim wykształceniem. Zgł. pod „Uroda“ do Dz. Bydg. 20361

**Zapoznać**  
pragnę panią, polkę, która zechciałaby okazać dobroć w wydoskonaleniu się w języku polskim młodemu polakowi, kawalerowi lat 24, smaglemu berlińczykowi. Cel, wymiana myśli. Zgł. ewtl. z fotografią bez obawy i bez zastanowienia, upraszam skierować do „Par“ Dworcowa 72, pod „1904“. 20411

**Nauczyciel**  
lat 25, zapozna inteligentną, zgrabną i sympatyczną panią, która w celu towarzyskim wyższy urzędnik z uniwersyteckim wykształceniem. Zgł. pod „Uroda“ do Dz. Bydg. 20361



# F. Kreski

BYDGOSZCZ  
GDAŃSKA 7.  
TEL. 1437.

1868 1928

**POLECENIA**

**Podjęciem**  
na nowo moją pracę jako fryzjerka z dniem 1 sierpnia. Erna Bakarino, fryzjerka Marcinkowskiego 4. (11065)

**Drzewka**  
do szczołek wszelkiego rodzaju wyrabia pod gwarancją, oraz ramiączka i klamerki do bielizny, podług ceny fabrycznej. Fabryka wyrobów drzewnych. Grunwaldzka 130, B. Balcerek. 20267

**Meble**  
w wielk. wyborze. Sypialnie, jadalnie, pokoje męskie, kuchnie, szafy, stoły, biurka, łóżka, leżanki, materace, kanapy, najtaniej, najdogodniej sprzedaje Zieliński, Śniadeckich 43. 11078

**Oblady**  
smaczne z trzech dań 1 zł. kuchnia wymyślna. Restauracja Hotelu Rios. (3329)

**Dziecko**  
ładnie ubrać można w magazynie (13035)

**F. Szulcowej,**  
Gdańska 43.

**Meble**  
wszelkiego rodzaju, solidnego wykonania: kompletne sypialnie, jadalnie, kuchnie oraz pojedyncze szafy, stoły, łóżka, krzesła, kanapy, leżanki na najkorzystniejszych warunkach poleca Andrzej Nowak, Podgórna 28, róg Wełniany Rynek. (6230)

**Maszyny do pisania**  
kupicie najkorzystniej w składzie urządzeń biurowych St. Skóra i Ska. Bydgoszcz, Hotel pod „Orlem”. (23625)

**Jadalnie**  
sypialnie dębowe, orzechowe, meble pojedyncze, kuchnie, lustra wprost z fabryki, także na raty poleca najtaniej Fabryka Mebli, Dr. Emilia Warmińskiego 10. 14609

**Po okulary**  
do Zakaszewskiego, Centrala Optyczna, Bydgoszcz Gdańska 7, tel. 1099, vis a vis kina Krystal. 13066

**Fasonowanie**  
kapeluszy damskich i męskich. Bydgoszcz, Pomorska 22/23. (16081)

**Fotografia**  
legitymacyjna 1 zł, 6 portretów 3 zł, portret 2 zł. poleca „Wioł”, Sienkiewicza 44. 10898

**SPRZEDAŻE**

**Hotel-restauracja**  
z kompletnym urządzeniem bez konkurencji w bogatej okolicy, obecnie w pełnym biegu. Idzie bardzo dobrze, sala do zabaw, budynki wszystkie masyw, przytem 6 mórg dobrej ziemi, miejscowość ala miasteczko, kościół szkoła, stacja kolejowa, mleczarnia, młyn, tartak i w ogóle wszyscy rzemieślnicy w obec powyższych danych, restauracja ma dobre powodzenie. — Sprzedaje z powodu stosunków rodzinnych. Cena 35.000 zł, majątek ten jest zupełnie prywatny. Biuro „Pogoń” Dworcowa 80. Znaczek na odpowiedź.

**Lokomobila**  
marki „Marschall” 12 P. S. na kołach, dobre papiery, pasy do młockarki sprzedaje natychmiast za 3.000 zł. Of. pod „E. A” do Dzien. Bydg. 20127

**Skład**  
kolonialny z 2 pokojem mieszkaniem na sprzedaż. Adres wskaże Dziennik Bydgoski. (19883)

**Dom młyński**  
z drzewa do rozebrania w Lubiewie na sprzedaż. Właśc. Jan Porożyński, w Goluszycach, poczta Pruszcz, k. Bydgoszczy, pow. Świecie. Cena podług umowy. 20108

**Jadalnia**  
korzystnie na sprzedaż. Wiadomość skład skór Szpitalna 1/2. (20239)

**Dom**  
z stajn., śpichlerz., nowy z wodociągiem, elektr. oświetl., 3łokat., rozlewnia piwa i wyrób wód mineralnych z nowoczesnym urząd. z pełn. inwentarzem na sprzedaż od właściciela. Cena według umowy. Zgl. do Dz. Bydg. pod „G. S. 501”. (20351)

**Okazja jakich mało!**  
Młyn wodno-turbinowy, położony w mieście, wila, ogród, światło elektr., 2 domy, 104 mórg pszen ziemi zaraz na sprzedaż. Wpłata 70.000 złotych. Ruszkowski, hotel Boston, Dworcowa 1, Bydgoszcz. (20328)

**Pokój**  
męski śliczny z mahonią, bardzo tanio sprzedam. Długa 4. (19724)

**Skład**  
kolonialny, dwa pokoje z kuchnią, chlew i wielka piwnica zaraz na sprzedaż. Gdzie? wskaże Dz. Bydg. 20119

**Skład**  
towarów galanterijnych i perfumeryjnych w dobrym punkcie miasta Grudziąda na sprzedaż. Of. Dziennika Bydg. Grudziądz. 20062

**Sprzedam**  
dobrze zaprowadzone i doskonale egzystujące spedytorstwo kolejowe, w mieście z 10.000 mieszkańców z powodu wyjazdu za granicę. Do objęcia potrzeba ca. 8.000 zł. Zgłoszenia do administracji Dz. Bydg. pod „555”. 20009

**Hurtownia piw**  
i fabryka wód mineralnych w mieście powiatowym, dobrze zaprowadzona, dająca pewną egzystencję, dla zmiany przedsiębiorstwa korzystnie na sprzedaż. Cena 8000 zł. Zgłoszenia pod „1727” do Dzien. Bydg. 20229

**Dom**  
z składem 6x7 i mieszkaniem w mniejszym mieście w Ryńku za cenę 12 tys. i 600 hipoteki na sprzedaż. Of. do Dzien. Bydg. pod „W. 722.” (20249)

**Dom**  
w mieście powiatowym przy głównej ulicy, 2 morgi sadu, duże podwórze, stajnia, nadający się na hurtownię lub na przedsiębiorstwo, przy sprzedaży cały wolny. Zgłosz. do agentury Dzien. Bydg. w Szubinie. 20096

**Dom mieszkalny**  
z składem żelaza, zaprowadzony, istniejący 40 lat, z powodu zmiany przedsiębiorstwa natychmiast na sprzedaż. Of. do Dz. Bydg. pod „C. K.” (20356)

**Dobry**  
gramofon sprzedam, ul. Grunwaldzka 34. (20241)

**Sprzedam**  
około 10.000 butelek próżnych, nowych, pół zielone szkło, na cienkie korki, pojemność 1/3 litr. Zgłoszenia: Instytut wód mineralnych, ul. Sienkiewicza 6. Bydgoszcz. (11105)

**Kamienica**  
III piętrowa z oficyną i ogrodem, bez długu na sprzedaż. Gdańska 90. Właściciel, Danek. (11102)

**Wózek**  
sportowy tanio sprzedam Dr. Emilia Warmińskiego nr. 3 w podwórzu parter. 11100

**Skład**  
rzeźnicki w Bydgoszczy w dobrym punkcie na sprzedaż. Zgl. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Skład rzeźnicki”. 11107

**Kamienica**  
2 piętrowa 3 pokoje wolne, 22000 sprzedam. Nowakowski, ul. Dworcowa 69 11077

**KUPNA**

**Kupimy**  
wozy ciężarowe używane, w dobrym stanie. „Irena” T. z o. p. Fabryka Szkła, Inowrocław, Dworcowa 31a. (20373)

**Aparat**  
fotograficzny, format kartowy, kupie. Oferty pod „Aparat” do IRO Hermana Frankiego 3. (20316)

**Szukam**  
domów, gospodarstw, składów do kupna. Sokolowski, Plac Wolności 2. 10932

**Poszukuję**  
kupna domu ze składem za gotówkę, miejscowość obojętna. Szczegółowe of. do Dzien. Bydg. pod „W. 822.” (20252)

**Poszukuję**  
majątku, wymagana dobra ziemia. Oferty do filji Dzien. Bydg. Dworcowa 2 pod „1000 mórg”. 20250

**Poszukuję**  
celem kupna mały domek za mniejszą wpłatą. Raddecka, Stara Szkolna 1. (20310)

**POSADY WOLNE**

**Ubezpieczeniowcy**  
z działu życiowego w Bydgoszczy i okolicy znajdują pracę na korzystnych warunkach w Towarzystwie Ubezpieczeń „Przyszłość”. Oferty z życiorysem nadsyłać: Bydgoszcz, Chrobrego 8. Niefachowcy zostaną wyszkoleni. (19867)

**Dla działu**  
karoserji poszukuje kołodzieja samodzielnego o beznanego w budowie karoserji. Praca stała, ewtl. mieszkanie w fabryce. M. Latos, fabryka powozów i karoserji Koronowo. 20094

**Pomocników**  
malarskich poszukuje zaraz Paweł Słomski, mistrz malarski, Jezuitska 17. 20243

**Poszukuję**  
dzielnej i inteligentnej ekspedjentki z branży rzemieślniczej. A. Chwiałkowski, Dworcowa 81, tel. (1565) 20088

**Poszukuję**  
samodzielną ekspedjentkę do składu kolonij-restauracyjnego, niedaleko Bydgoszczy. Kaucja pożądana, lecz nie konieczna. Bliższe szczegóły w składzie kolonialnym, Sienkiewicza 63. 10387

**Potrzebny**  
natychmiast dobry kołodziej, samotny, musi znać język niemiecki. Zgłosić się do H. Gehrke, mistrz kołodziejski, Gruczno, powiat Świecie (Pomorze). 20228

**Czeladnik**  
piekarski może się zgłosić. Kujańska 28, Bydgoszcz. 20273

**Dziewczyna**  
do dzieci potrzebna. Ostromecko, Rej. 11025

**Potrzebuję**  
zaraz ucznia do składu kolonialnego, żelaza połączonego z restauracją. F. Kowalik, Gąsawa. 19949

**Potrzebna**  
panienka porządna z praktyką do składu kolonialnego. Krzyżagórska, Kraśnińskiego 10. 11104

**Dziewczyna**  
do dziecka potrzebna. Wrocławska 3, prawo. 20370

**Kilku**  
meżczyzn także kobiet do sprzedaży lodów poszukuję. Zduny 11. 20358

**Dziewczyna**  
potrzebna do wszelkiej pracy domowej. Makowska, Chelmińska 1. 20354

**Poszukuję**  
pomocnika piekarskiego zaraz. Dolecki, Chelmińska, ul. Kolejowa 8. (20312)

**DZIERŻAWY**

**Warsztat**  
kowlaski i zaprowadzona budowa powozów i reparacja maszyn rolniczych, zaraz korzystnie wydzierżawie. Jędrzejewski, Tarnówko, p. Brodnica (Pomorze). (20208)

**Składnicy**  
w okolicy Dugiej poszukuje natychmiast. Of. do Dz. Bydg. pod „U. D. 45”. 20225

**Skład**  
rzeźnicki z kompletnym urządzeniem oraz mieszkaniem, do tego w dobrym położeniu, w mieście portowym natychmiast lub później do wydzierżawienia Zgl. do agentury Dzien. Bydg. w Teczewie Dworcowa 26/27 pod „200” 20327

**Poszukuję**  
większego warsztatu z prądem i światłem możliwie w centrum. Of. do Dz. Bydg. pod „Warsztat”. 20369

**Składu**  
próżnego nadającego się na towary krótkie poszukuje. Of. pod „Krótkie Towary” do Dz. Bydg. 20234

**POKOJE**

**Próżnego**  
pokoiu lub dwa ewentl. z kuchnią poszukuje zaraz lub później. Zgl. pod „Pokój pusty” Dz. Bydg. Dworcowa 2. 11033

**Pokoju**  
próżnego z osobnym wejściem, ewtl. telefonem poszukuje zaraz lub później. „Pokój osobny” Dz. Bydg. Dworcowa 2. 11034

**Pokój**  
umebl. zaraz do wynajęcia. Ul. Kołtąta 12, I p. 11046

**Pokój**  
skromnie umebl., duży, słoneczny z osobnym wejściem dla 2 solidnych panów zaraz do wynajęcia. Kordeckiego 32, II piętro prawo. 20245

**Pokój**  
umeblowany z balkonem dla 1-2 osób od 1. sierpnia do wynajęcia. Nakielska 19, II ptr. prawo. 18751

**Pokój**  
umeblowany od 1 sierpnia do wynajęcia. Śniadeckich nr. 25 III. (19526)

**Pokój**  
umeblowany, słoneczny, światło elektryczne do wynajęcia. Śniadeckich nr. 55, parter prawo. 11049

**MIESZKANIA**

**Poszukuję**  
pomieszk. 3-5 pokoi. w centrum miasta ewtl. zamienię na 3 pok. mieszkanie na Bartł. Wielkich. Zgłoszenia do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „17225”. (11106)

**Poszukuję**  
pokoiu z kuchnią od gospodarza, plac za rok z góry. Of. z podaniem cen pod „B. W.” do Dz. Bydg. 20365

**ROZMAITE**

**Zurnale mód**  
na jesień i zimę 1929 roku. Albumy ogólnosezonowe, na płaszcze i kostjomy, kapelusze, zurnale męskie oraz zeszyty miesięczne na sierpień już nadeszły do Księgarni N. Gieryna, Pl. Teatralny 3. 19882

**Dobrze**  
prosperująca fabryka mebli w większym mieście na Pomorzu poszukuje dzielnego, energicznego mistrza stolarskiego jako współnika z odpowiednim kapitałem. Obrót obecny około 18 000 zł miesięcznie, który może być znacznie powiększony. Zgłoszenia rzeczywiste i czelnych fachowców uprasza się do „Par”, Toruń Szeroka 46. 19976

**Poszukuję**  
na spłatę pierwszej hipoteki 10 000 zł na dobrą obciążenie i sklep kolonialny. Of. pod „X. Y. 101” do Dz. Bydg. (20348)

**Unieważniam**  
weksel firmy Jan Dubie z datą wystawioną 25. 7. do 28., płatny 20. 10. 28. ponieważ jest mi skradziony.

**Zgubiona**  
książeczka wojskowa na nazwisko A. Filanowski unieważniam. 11015

Dnia 1-go sierpnia br. o godz. 1 w nocy zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach opatrzony Sakramentami św. nasz najukochańszy ojciec, teść, dziadek i wuj

**Władysław Wiliński**

obywatel nakielski  
przeżywszy lat 76.

Ekspozycja zwłok do kościoła w Gniewkowie odbędzie się w piątek, dnia 3 sierpnia o godz. 7 wieczorem, dnia następnego o godz. 1/211-tej nabożeństwo żałobne i pogrzeb.

Czcigodnych konfratrów proszę o memento.

W imieniu stroskanej rodziny

**X. Stanisław Wiliński**, proboszcz gniewkowski.

Gniewkowo, dnia 2 sierpnia 1928 r.

(20392)

Czujcie pamięć swych drogich zmarłych przez postawienie im

**nagrobka**

Opuszczony grób robi nieestetyczne wrażenie.

Moja od 34 lat istniejąca fabryka dostarcza przy współpracy pierwszorzędnych fachowców tylko możliwie najlepsze w najwyższym stopniu doskonałości wykonane.

Żadna maszynowa produkcja masowa. Niskie ceny — Dogodne warunki zapłaty

**G. Wodsack**

tel. mistrz kamieniarsko-rzeźbiarski tel. 651 Bydgoszcz, tylko ul. Dworcowa 79. 651

**Konkurs.**

Magistrat miasta Zbąszynia ogłasza niniejszym konkurs na następujące

**posady nauczycielskie**

w Miejskim Gimnazjum Koedukacyjnym w Zbąszyniu.

- języka polskiego i francuskiego,
- języka łacińskiego i greckiego,
- geografii i przyrody,
- matematyki i fizyki,
- rysunków, gimnastyki, śpiewu i robót ręcznych.

Podania adresowane do Dyrekcji Gimnazjum wnosić należy do dnia 15 sierpnia 1928 r.

Do podania należy dołączyć dokumenty stwierdzające posiadane kwalifikacje zarobkowe lub zezwolenie na nauczanie. Podania bez tych dowodów pozostaną bez odpowiedzi. Warunki według umowy.

Zbąszyn, dnia 23 lipca 1928 r.

Dyrekcja.

1-go **CHEMIKA** (inżyniera lub doktora chemii) obznajmionego z kierownictwem laboratorium chemicznego i metalograficznego z płacą 650—700 zł. miesięcznie.

1-go **KONSTRUKTORA** (inżyniera lub wawelbertczyka z lat 1910—1916 albo technika z kwalifikacjami równorzędnymi) do konstrukcji różnych — z płacą 575—650 zł. miesięcznie.

1-go **LABORANTA METALOGRAFA** z płacą 350—400 zł. miesięcznie.

1-go **KRESLARZA TECHNICZNEGO** z płacą 250—300 zł. miesięcznie

**zaangażuje**

Komenda Centralnej Szkoły Strzelniczej w Toruniu.

Reflektanci winni złożyć podania z załączeniem fotografii, życiorysu, świadectwa moralności, odpisu świadectw, obywatelstwa polskiego, ukończenia studiów i odbytej pracy fachowej. Wysokość gaży zależy od kwalifikacji w granicach podanych. Przy równych kwalifikacjach pierwszeństwo mają oficerowie i podoficerowie rezerwy oraz inwalidzi. Podania nieuwzględnione zwracane nie będą. Kwatermistrz C. S. S. 19704 (—) Akatoff, kpt.

**Super-Fiat (18/80)**

(kareta) w bardzo dobrym stanie okazynie do nabycia. Zgłoszenia uprasza W. Swiniarski, Poznań, Prusa 1.

**Eleg. powózka**

(Landauer) otwarty i do zamknięcia, na sprzedaż. „PHARMA”, Krasińskiego 13.

**Przetarg przymusowy.**

Dnia 3 sierpnia br. o godz. 12-tej w poł. sprzedam przy Welnianym Rynku nr. 4 w składzie mebli 2 toaletki damskie bez lustr, leżankę, biurko, 1 stoł rozciągany, 1 regalik do akt, 1 mały wózek do transportu mebli, ciemną garderobę, komodę i kanapę najwięcej dającym za natychmiastową zapłatą. 20428

Kucharz, komornik sąd. z p. w Bydgoszczy.

**Przetarg przymusowy.**

Dnia 3 sierpnia br. o godzinie 10-tej przed południem sprzedam przy ul. Babia Wieś 4a, I. p. lewo:

bielizniarkę, stół, 2 krzesła i skrzypce

najwięcej dającym za natychmiastową zapłatą. (20427

Kucharz, komornik sąd. z p. w Bydgoszczy.

**Dobrowolna licytacja.**

W piątek dnia 3 sierpnia 28 r. o godz. 10<sup>1/2</sup> przed poł. sprzedam publicznie na Targowisku w Inowrocławiu najwięcej dającym za gotówkę:

samochód marki „Ford Limuzyna”

w bardzo dobrym stanie 4-osobowy, kolor wiśniowy. 20418) Witkowski, kom. sąd. z pol.

**Hotel - Restauracja**

Telefon 1171 „Elysium” Gdańska 134

W czwartek, dnia 2-go sierpnia rb.

**Walce wiedeńskie**

pod kierownictwem kapelmistrza p. L. Kłobuckiego.

**Program:**

- |                                 |                            |
|---------------------------------|----------------------------|
| Część I. Utwory Straussa.       | Część II. Utwory Straussa. |
| 1. Czar walca                   | 6. Thermen                 |
| 2. Jaskółki wiejskie            | 7. Akwarele                |
| 3. Opowieści lasku wiedeńskiego | 8. Transaktionen           |
| 4. Nad pięknym modrym Dunajem   | 9. Życie artystów          |
| 5. Róże południa                | 10. Wino, kobieta i śpiew  |

Socjatek o godzinie 6-tej wieczorem.

Dancing!

Dancing!

20429



Wielki skład

**Centryfug „Milena”**

od 35 do 330 litr. wydajności na godzinę.

Cichy bieg

Najdokładniejsze odfuszczenie 26576

Dogodne warunki spłaty

**Bracia Ramme, Bydgoszcz**

ulica św. Trójcy 14 b. Tel. 49.

**Podczas ferij sądowych**  
od 16-go lipca do 15-go września br.

**są kancelarje**

nijęj podpisanych adwokatów i notariuszów toruńskich od godziny 2-giej po poł. zamknięte.

**Adwokaci:** Dr. Drath, Nalazek, Dr. Skąpski.

**Adwokaci i notariusze:** Dr. Behr, Bolt,

Doerffer, Kurzętkowski, Michałek, Dr. Ossowski,

Tempski, Warda.

18877

**Pamiętaj!**  
że najlepszy angielski

**NOŻYK do golenia**

to



to (19312

**„SOUPLEX”**

to szczyt doskonałości.

Wyłączna sprzedaż:

D/H Henrk Kahan

Warszawa, Żabia 4.

Mechaniczna Fabryka

Robót Ręcznych

**„FARUM”**

J. Mura, Poznań

Stary Rynek 89.

Ceny konkurencyjne

Warunki dogodne.

8136

**Wrócićem**

(11092)

**Dr. med. Kawczyński**  
lekarz specjalista w chorobach nerwów i mózgu  
Bydgoszcz, Śniadeckich 56, tel. 358

W niedzielę, dnia 5-go sierpnia b. r.

odbędzie się w nowo urządzonej ogrodzie

**„RESTAURACJI POD LASEM”**

Jachcice

20405

**koncert orkiestry wojskowej**

na który Szanowną Publiczność Bydgoszczy, Jachcice i okolicy zapraszam. Orczykowski.

Posada stała przy wykazaniu kwalifikacyj

**Sprawna stenotypistka**

władająca płynnie językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie, która wykazać się może odpowiednimi świadectwami, poszukiwana natychmiast lub z dniem 1 października br. przez pierwszorządne towarzystwo akcyjne w Grudziądzu.

Oferty z odpisami świadectw oraz z podaniem wymaganej pensji skierować pod nr. G. 1000 do Dziennika Bydgoskiego. (20409)

**Na raty**  
miesięczn.  
**18 zł**  
pierwsza wpłata 36 zł



Kromczyński, Poznań  
Al. Marcinkowskiego 5.  
16-66

Dzielnego trzeźwego

**szofera**

ślusarza, tylko kawalera, z dłuższą praktyką poszukuje natychmiast większe przedsiębiorstwo. Oferty prosimy skierować do biura ogłoszeń „PAR”, Dworcowa 72 pod „O. 500”.

Biuro towarów krótkich poszukuje natychmiast względnie od 15 sierpnia 1928 pierwszorzędną

**siłę biurową**

do prowadzenia bieżących ksiąg handlowych, prócz tego poszukuję 20344

**ekspedjentkę**

również pierwszorzędną siłę z branży towarów krótkich. Piśmienne oferty z odpisami świadectw do Dz. Bydg.

**8 piecy**

kaflowych z powodu założenia centralnego ogrzewania zaraz na sprzedaż. Maj. Morczyn p. Ostaszewo, pow. Toruń.

Możesz kupić u mnie

nie  
tandę

za niską cenę

Oto kilka przykładów!

Kretonik na sukienkę mtr. zł 1.40  
Perkale „ zł 1.60  
Kreponik „ zł 1.80

Batyst ang. zł 2.00  
Voile szw. 115 cm. zł 2.50  
Batyst ang. 100 cm. zł 2.40

Jedwab do prania, kraty zł 4.90  
Jedwab do prania zł 5.30  
Jedwab do prania z szlakiem zł 6.50

Voile deseń szwajc. zł 7.00  
Jedwab do prania 85 cm. zł 4.75  
Colienne zł 8.10

Fotelka na sukienki zł 1.70  
Barchanik desen. zł 1.90  
Aksamit do prania zł 3.60

Ubraniowe damskie wełniane płótna

**Fr. Sikorski**

Dworcowa 31.

Cena ogłoszeń: 20 gr. za milim. 1 łamowo, szer. 38 m/m. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 50 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 90 gr., na dalszych stronach 75 gr. za milim. 1 łam., szer. 67 m/m. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 20 gr., każde dalsze 10 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20 %, zniżki. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie zniżki upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25 % dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20 %, drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy, Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank M. Stadthagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Redaktor odpowiedzialny: Henryk Ryszewski w Bydgoszczy.